

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

4

TRY HØJSKOLES ÅRSSKRIFT

1956

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1956

Statens pædagogiske Studiesamling
København

Elevforeningens kontingent

er 3 kr. + 25 øre til landselevforeningn. Brug giroblanketten straks! Det er nemmest og billigst. Ellers sendes postopkrævning ud til foråret. Meddel eventuelle adresseændringer!

Elevmødet 1957

er søndag den 21. juli (3. søndag i juli) samt aftenen forud. Læg sommerferien der og sæt jeres holdkammerater stævne. Velkommen!

Efterårsmødet 1957

holdes onsdag den 18. september, altså den 3. onsdag i september. Gør efterårsmødet til et ekstra elevmøde!

Elevunderstøttelse

gennem amtet kan søges lige til skolens begyndelse. Det er dog sikrest at søge i god tid.

Med venlig julebilsen

Hilda og P. Sørensen

TRY HØJSKOLES ÅRSSKRIFT

1956

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1956

Statens pædagogiske Studiesamling
København

Om dannelse

I forsommeren 1956 opstod en del avisskriverier efter en skriftlig eksamen for unge mennesker, hvor en opgave havde titlen: Forskellige former for dannelse og den værdi, de har. Mange havde misforstået opgaven, sagde man. Nogle havde skrevet om sanddannelse i klitter og mosedannelse i søer, og andre havde måske fundet på at fortælle om isdannelse i danske farvande, misdannelse af kartofler eller kø-dannelse ved Storebælt. Mulighederne var jo mange.

Nu var de vise eksamensopgaveforfattere nok for dannede til at have slige dannelsesformer i tankerne; de tænkte på dannelse menneskeligt og kulturelt set, og havde gamle højskoleelever fået den samme opgave, ville deres tanker sikkert også være gået i denne retning. Hvad de fleste af os så ville have fået ud af emnet som 16-årige skoleelever er en anden sag.

En kendsgerning var det imidlertid, at de fleste til den omtalte eksamen vel nok tydede opgavens ordlyd rigtigt; men at kun en lille del skrev en god stil om emnet.

I et nordjysk dagblad var gengivet en af besvarelserne, skrevet af en ung vendelbopige, og den var i hvert fald god. Den kunne nok være værd at bringe citater fra; men jeg skal nøjes med at nævne, at hun delte begrebet dannelse i to grupper: ydre og indre dannelse.

Her tror jeg, vi er ved kernen af ordet. Ydre dannelse har f. eks. noget med almindelige høflighedsformer at gøre; dem man lærte som barn: buk pænt! tag hatten af! giv højre hånd! sig pænt tak! spis ikke med kniv! sig De til fremmede folk! o. s. v.

Hilseformer og høflighedsformer med titler og „De“ er trods alt kun ydre ting; men der går normalt ingen skår af os ved at opfylde disse ydre omgangsregler. De kan overdrives til det skabagtige, og de kan tilsidesættes til det tølperagtige; men de kan også bruges fornuftigt, så ingen tænker derover, og „Høflighed koster ingen penge“.

Der er mennesker, der har en forunderlig evne til at kunne sige

tingene – også de ubehagelige – ligeud, måske på en frisk måde, måske på en mild måde, men så de virker og ikke sårer. Det er en stor ting. Det er god dannelse.

Andre siger de tilsvarende ting på unødigt sårende måde. De gør ondt dermed, og ordene virker tiest modsat hensigten. Det røber en ringe dannelse.

Andre igen er polerede overfor den, de taler *til*, men ikke overfor den, de taler *om*. Hver kan selv dømme om den slags dannelse.

I den ganske kvikke tegneserie „Hans og Grethe“ var emnet en dag et dameselskab, hvor replikskiftet var følgende: Værtinden: „Hvor var det synd, søde Else, at du ikke kunne være med til vort møde sidste onsdag.“ Hans: „Det skal Else ikke være ked af, for jeg tog hele redeligheden på båndoptageren, uden at I lagde mærke til det. Nu skal I bare høre!“ – Tableau! Rædsel i ansigterne!

Det afgørende er vel egentlig ikke, om vor omtale af andre menneskers svagheder er sand; men om vi gør noget godt dermed, hjælper dem eller andre dermed.

Og hver af os har jo nok sit „glashus“ at bo i. De kan være vidt forskellige, og vi synes vel tit, vort eget bliver pænere, når andres beskrives flittigt. Men de andres „glashuse“ kender vi jo yderst sjældent helt ind i krogene, og gør vi det en enkelt gang, har vi vist aldrig nogen dom parat.

Vore domme over medmennesker grunder sig *altid* på halvt kendskab. Thi har vi *fuldt* kendskab, vil vi ikke dømme, men forstå.

»Betragter månens bue, den er kun halv at skue,
men er dog hel og rund.
Så er vel flere sager, som nu vort hjerte vrager,
fordi vi halvt dem skue kun.«

Står vi i en ganske bestemt situation og skal tage stilling til et medmenneskes vitterlige fejlgreb, da må vi stille os selv tre spørgsmål: Hvad er bedst for vedkommendes omgivelser (samfundet)? Hvad er bedst for vedkommendes nærmeste? Hvad er bedst for vedkommende selv? Alle tre ting må veje til.

Det er meget almindeligt, når et menneske røber sin uvidenhed på et eller andet felt, at „kloge“ hoveder da straks er parat til at sige: „Det hører dog ellers med til almindelig dannelse“.

Vi kan jo prøve at stille nogle spørgsmål i flæng: Kan du snakke engelsk? Kan du Danmarks kongerække? Kan du dine klassikere blandt digterne? Kan du høre forskel på Lumbye og Mozart? Kender du planterne i mark og have? Kender du dit sogns historie ud og ind? Kender du de unge kunstmalere? o. s. v. Ja, for det hører da med til almindelig dannelse!

Det gamle set på en ny måde.

At kunne een eller flere af disse ting er et led af almindelig dannelse, for så vidt kundskaber også er en form for dannelse.

Men: man kan godt beherske alle disse spørgsmål og flere til *uden* at være dannet i nogen god og værdifuld forstand. Og man kan være fattig på kundskaber, men have en ægte sindets dannelse.

I det gamle sagn om asketræet Ygdrasil berettes der, at træets tre hovedrødder gik henholdsvis til Helhjem, Mimers brønd og Urdas kilde. Næringen fra Mimers brønd kan i nutidsprosa udtrykkes som kundskaber, viden og praktisk dygriggørelse. Alt har betydning – fra klodernes fantastiske *store* verden til atomernes lige så fantastiske lilleverden. Der er nok at lære, og ingen kan lære alt. Det hører til den ydre dannelse, måske en akademisk dannelse, og den kan ikke undværes. Men den er ikke alt.

Ved Urdas kilde sugede træet også næring, og så kunne det holde

sig evig ungt og grønt. Sagt i nutidsord er det erfaringerne. Det er de selvgjorte, men ofte dyrekøbte erfaringer. Det er andres erfaringer, skildret med digterord i poesiens billedtale, der rummer livslovene for os. Og det er andres erfaringer, som de rummes i minderne fra de skiftende tider, i historien.

Her åbenbares slægtens og folkets livslov, som vel kan brydes, men aldrig ustraffet. Her møder vi ikke bare kendsgerninger som hos videnskaben, men også en bedømmelse af kendsgerningerne, en værdidom, hvor vi skelner mellem godt og ondt, smukt og grimt, glædeligt og sørgeligt. Den bedømmelse kender den eksakte videnskab ikke til.

Disse almene ting er lige vigtige for alle. Her spørges ikke om arbejder, bondekarl, håndværker, sygeplejerske, student eller statsminister, men om mennesket. Og disse almene ting kræver mere personlig modenhed end videnskabelig træning. Dertil rummer de højskolens hovedmål, uanset hvad den ellers i sin undervisning kan byde på af faglige ting.

Højskolens mål er både den *ydre* og den *indre* dannelse. Det ene må ikke glemmes for det andet.

Ordet dannelse kommer vel af at danne eller forme, og vigtigst er, at vi prøver at danne og forme os selv. I alle tilfælde kan vi kun danne eller forme af noget, som er til i forvejen.

Vi har også ordet skabelse. Det er et større ord; at danne noget af intet. Det kan kun skaberen. Prøver vi derpå, bliver det skaberi.

Opdragelse er et tredje ord. Det kommer af at drage op, og det skal vi mennesker gøre – på andre og på os selv.

Til Münchhausens fantastiske bedrifter hører også den, at han trak sig selv op ved håret, da han sad i blød i en nase. Det er jo umuligt; men alligevel er det det, vi skal. Men da skal vi have noget sikkert at holde fast i!

I en avisnotits i denne sommer om Nyhavns-ungdom skildredes en ung mand, der på grund af for stort pengeforbrug var kommen på afveje og nu havde fået en fængselsdom for tyveri. „Hvad siger De til det?“ spurgte dommeren. „Jeg er da ligeglad!“ var den unge mands svar. Det *kan* være galgenhumor. Han vil dække sig bag ligegyldighedens maske. Men det er ikke sikkert. Måske *er* han ligeglad, hvis han ikke føler nogen indre lov over sig – ingen norm eller ideal at

sammenligne sig med. Og da går det let mod opløsning og kaos.

Han har vel ikke „interesseret“ sig for det, vi andre sætter højt – og derfor føler os dømt af gennem vor samvittighed, når vi forbryder os derimod.

Det med at „interessere“ sig mere eller mindre for de væsentlige ting i livet er vist egentlig et farligt og misbrugt ord. Hvor tit bruger vi ikke „manglende interesse“ som undskyldning for åndelig dovenskab.

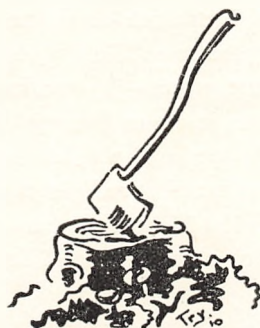
Men den nævnte unge mand er sikkert ikke værre end vi andre, når alt tages i betragtning. Vi er bare ikke ligeglade. Alt er ikke ligegyldigt for os. Vi har en norm at sammenligne os med, og den ligger i vor samvittighed, som er Guds røst i os.

Hvor Gud ikke er, er der intet fuldkomment at sammenligne med eller dannes efter. Der er ingen indre livslov til at sige: „Du skal!“ eller „Du må ikke!“ Da bliver der opløsning og kaos. „Jeg er da ligeglad!“

Den ligeglade er udannet – selv om han er en charmfyldt sheik. Han lader bare naturen råde. Og naturen er neutral, hverken ond eller god.

Vi skal stræbe efter at herske *over* naturen, og kæmper vi for at herske *over* naturen *om os* såvel som naturen *i os*, da sigter vi i hvert fald mod den sande dannelse.

P. Sejlund Sørensen.

Bekymringer og Frimodighed

(Et efterladt manuskript)

Vi kender det gamle Ord om, at vi skal se til Fuglene under Himme-
len og Markens Liljer, de høster ikke og samler ikke i Lade, de arbej-
der ikke og spinder ikke, men end ikke Kongen er klædt i en Pragt
som de.

Hvordan opfatter vi sådanne Ord i vore Dage om at slippe alle
Bekymringer? Der er måske nogle, der vil sige, at de opfordrer til at
lade stå til og holde på det gamle Ord om, at hver Dag har nok i sin
Plage; men vi føler vel alle, at det vilde være ilde anbragt, hvis vi
sagde, at Vorherre opfordrer os til at lade stå til: På den anden Side
var Jesus fra Nazareth jo en praktisk Mand, og selv om Ordene blev
sagt til et andet Folk end vort og til en anden Tid end vor, føler vi
dog godt, at de har Gyldighed for vort Folk, for vor Tid og for vore
Forhold.

Bekymringer er en Realitet, som vi ikke kan filosofere os bort fra.
Der er vel nok de Mennesker, der vil prøve på at tænke sig fra dem,
men det skal nok vise sig, at jo mere man vil tænke sig bort fra dem,
des mere vokser de. Man får da Lejlighed til at se dem fra alle Sider,
og det er forbavsende, hvor store de så kan vokse sig. Det er som
Fakiren i Indien, der planter et lille Frø, og mens man ser på det,
vokser det – bliver større, større – ja, man kan bogstavelig talt se det
vokse. Hvordan det sker, ja det er Fakirens Kunst, man vil sige, det
er Suggestion – ved sin stærke Tanke, koncentreret om det lille Frø,
tvinger han sine Omgivelser til at se Frøet skyde op, højere og højere.

Der bliver i hvert Fald i Menneskets Sind en sådan Suggestion, så
Bekymringen vokser og vokser – fra en lille spag Bekymring bliver
den større og større.

Man kan heller ikke sove sig fra Bekymringer. Der er jo nogle
Mennesker, der tilsyneladende er blottet for alle Bekymringer, som
ejer – ja, nogle siger: det glade Sind, som gør, at de aldrig tænker

på Dagen i Morgen, og som sover sig fra det. Jeg er nu ikke sikker på, om der ikke alligevel sidder en Orm og gnaver i deres Sind, hvis man kunde se dem helt til Bunds, men de har det, som er det eneste, der kan jage Bekymringer på Flugt: Deres Sind kan fyldes med noget, der er stærkere end Bekymringer.

Det er nemlig det eneste, der kan jage Bekymringer på Flugt. Det er det ejendommelige ved Bekymringer, at de er halvvejs noget uvirkeligt. Bekymringer angår altid noget, der ligger ud i Fremtiden, noget, der er muligt, men som ikke er fuldt nærværende.

Ansvarer er Årsag til Bekymringer. Skal et Menneske være helt fri for Bekymringer, må det være helt fri for Ansvar.

Det er ejendommeligt for vort Slægtleds Stilling, at vi ligesom har taget os Ansvar for Tingenes Gang. Der er f. Eks. Fødemidler nok, flere end der nogensinde har været – ikke blot i vort Land, men Verden over. Der er Industriprodukter nok, flere end nogensinde før, og der er i hvert Fald så store Muligheder for at få dem frem, som vi aldrig har haft før. Og alligevel er Slægten så rådløs, alligevel bekymrer den sig for, hvorledes Menneskene skal få Føde, hvorledes Industriprodukterne kan give Klæder nok, Huse nok.

Hvad er Årsagen? Kun een eneste; der mangler Tillid. Ja, det er ikke noget, jeg har opfundet. Det er sagt så mange Gange, men derfor er det lige sandt. Ejede vi en sådan Tillid – f. Eks. til en guddommelig Styrelse, vilde også Ansvarer blive løftet bort og dermed alle Bekymringer.

Men hvordan er så Løsningen på denne Spænding – for det er en Spænding at være bekymret. Spændingen kan være så stor, at den sprænger Mennesket, vi har vist alle følt den Spænding, vi kan blive sat i ved sådanne Bekymringer.

Jesus sagde: „I kan ikke tjene Gud og Pengene.“ Her er vi ved noget, der kommer os ved, vort Land, vor Tid.

At tjene Penge er vi nødt til, at tage det med Himlens Fugle og Markens Dyr alt for bogstavelig ville jo kun føre til, at vi skulle leve af offentlig Understøttelse. Ordet „tjene“ skal da heller ikke tages i Betydningen „fortjene“. Spørgsmålet er, om vi tjener Gud eller Penge, som vi tjener en Herre. I hvert Tilfælde gælder det, at vi ikke kan tjene to Herrer. Og vi skal da ved det, vi udretter, tjene ander end Penge.

Kun den, der er Tjener, er fri for Ansvar og de Bekymringer, der følger deraf. Kan man derfor komme ind under en anden og stærkere Magt, vilde det blive lettere. Det er en Befrielse at slippe for det Ansvar, der er til syvende og sidst.

Men gjorde vi så Alvor af at tjene Gud, havde vi så større Sikkerhed for at blive ved Gården? Var det en Garanti for, at vi kom bedre gennem Vanskelighederne? Det véd jeg ikke. Det tror jeg ikke. Men hvis vi får Lov til at lægge Ansvar fra os, er vi tilbage ved vor Begyndelse her. Det er det, det gælder om. Man må have Tillid til, om man kan være Husholder eller ikke. Derved kommer man ind i noget, der skaber Tryghed i Sindet.

Men alt det fordrer een Ting: at man har Frimodighed. „Så kast da ikke eders Frimodighed bort, den har jo store Belønninger.“ Denne Frimodighed har vi altid behov. Den løser ikke Vanskelighederne, men den gør, at vi kommer lettere gennem Vanskelighederne og Modgangstiderne. Det er vel noget af dette, Søren Kierkegaard tænker på, når han i et Brev til Regine, sin Forlovede, skriver: „Gud give, at ingen må tage din Glæde fra dig!“ Frimodigheden giver altid Glæden. Bekymringerne giver altid Sorgen. „Vor Tvivl og Frygt jag bort, Frimodighed du sende!“ skriver Nutzhorn i sin smukke Aftensang.

Nu kunde jeg tænke mig, at een vilde sige: Ja, denne Tekst er god for de ældre, men ikke for os unge. Og noget rigtigt er der i dette. Den sande Frimodighed hører egentlig de unge til, men de unge er jo ikke i Solskin altid. Der kan også i et ungt Bryst komme et Suk efter Frimodighed.

Vi har noget, der hedder Hæderstegn, jeg ved såmænd ikke, hvor meget Nytte de gør, og om de altid bliver uddelte til de rette, men jeg kunne tænke mig et Hæderstegn til de unge, der forstår at få et Solstrejf ind i en mørk Stue. Et rigtigt sundt, glad Menneske med et rent og smukt Sind er en Fryd. Vi længes efter dem, der kan være Læremestre i Frimodighed, i Glæde og Livsmod.

Og mange unge Sønner og Døtre er ofte her Læremestre for de gamle Forældre og er herved med til at betale lidt af på det, de skylder Far og Mor.

Men Vorherre Kristus er dog den største Læremester. „Himlens Lys kom i dig til Jord.“ Han er Læremesteren i Frimodighed – ikke

blot i Døden, men også i Livet. Tanken om Himlens Fugle og Markens Blomster er jo den: Hvor meget mere har vi, der arbejder – ofte af al vor Kraft – ikke Grund til at lade Bekymringerne fare. I Bønnen „Fri os fra det onde“ kan lægges meget – også alle Bekymringer. Vi skal ikke kaste Vrag på Virkeligheden, men prøve at lade vort Sind

Frode Fogts mindesten.

modtage Frimodighed. „Føden og Klæder, Hus og Hjem, skulde Guds Børn gå vild om dem.“ Der hører Frimodighed til at synge disse Ord, men kan de komme ind i vort Sind, jager de al Bekymring ud – Bekymringer for, at man ikke tjener nok – jeg mener altså „fortjener“ nok, at det ikke vil slå til – alle disse Tanker om Ansvar for den kommende Tid, der trykker Sindene ned Verden over, fordi de intet med Tillid har at gøre.

Det har intet med at „lade stå til“ at gøre, men det har med Frimodighed at gøre. Hvor er det dejligt at have Frimodighed. Frimodighed til Livet og endnu dejligere at have den, når Døden engang sikkert – men uvist hvornår – kommer. Den Frimodighed, vi kalder

Frimodighed i Gud! Da kan vi flyve let som Fuglen under Himlen og glæde os over Markens Blomster.

For at komme bort fra Bekymringer, skal vi have noget ind i vort Sind, som er stærkere, sagde jeg til en Begyndelse. Man kan ikke filosofere sig fra dem, man kan ikke sove sig fra dem, men man kan åbne sit Sind for en stærkere Magt, og en stærkere Magt er Frimodighed og Tillid. Bekymringer, sagde jeg, er noget halvvejs uvirkeligt, fordi de angår en Fremtid, som vi ikke har oplevet. Frimodighed er noget nærværende, noget virkeligt, fordi den angår Dagen i Dag. „Frimodighed i Gud“ er efter min Mening den største Frimodighed, men hvem der ikke vil opleve den, men nøjes med „Frimodighed i Livet“, er dog inde på en god Vej, og hvis der er nogen Alvor med i Spillet, vil han dog før eller senere opdage, at Livet er så kort. Jeg regner mig jo ikke til de gamle, men må jeg ha' Lov til at sige til jer unge, der er Alvor i, at det vil ikke vare så mange År, inden man føler, at dette Liv får en Ende. Noget rent personligt: I de senere År, når jeg lægger mig til Sengs, kommer denne Tanke så stærkt ind på mig: Hvad har du nu udrettet i Dag? Har det kun været for Dagens Gerning? Eller har det haft nogen Betydning ud over Dagen og Vejen? Har du selv haft noget Udbytte af Dagen, og har du været noget for dem, du har gået sammen med, ud over Døgnet?

Ja, det er Tanker, som I også vil få engang. Og da vil jeg sige, at så har man sandelig Frimodighed behov, en Frimodighed, der er større end „Frimodighed til Livet.“

I vil opleve det – jer, der er Alvor i – men da kommer det stærkt til os: Se til Fuglene under Himlen og til Markens Blomster – Gud føder dem, hvor meget mere skulde han ikke føde jer, I lidetroende! Jer, der arbejder og er besværede.

En Lærers Arbejde fører så ofte Bekymringer med sig. Vi fristes ofte til at rykke op i Spirene for at se, om det gror – skønt vi véd, at denne Rykken op fører Døden med sig. Vi trænger i allerhøjeste Grad til at have Frimodighed – til at få en større Magt ind i vort Sind, der jager alle disse Bekymringer af Vejen – Troen på, at vi tjener – ikke for Guld og Sølv – men for Livet, for Gud!

Vi trænger til at høre Ordene: Kast da al jeres Bekymring over på Gud, thi han har Omsorg for jer.

Frode Fogt.

SOLSKIN

..- - - thi når farverne er røde og hvide og grønne, og når man har lyseblåt – hvorfor da male gråt!" Det var lige de strofer, som far kunne synge med på. Han var et solskinsmenneske. Når far trådte ind ad døren, ja, det var, som solen stod op. Far kunne altid finde den lyse side ved en sag – selv om „sagen“ kunne se sort ud.

Ja, hvor tit har far ikke læst det lille stykke af Morten Pontoppidan om solskin for mig. Det var det, han helst ville læse, og det var det, jeg helst ville høre.

Når nu far – trods sorger – alligevel var sådan en lysseer, så hang det sikkert sammen med hans sjælsstyrke. Han var af dem, som Mads Nielsen siger om: „Deres liv har skjulte kilder, dybe væld, som ingen ser. De er hjemme i den stilhed, hvori kun det største sker!"

Ja, tak skal I ha' allesammen for mindesmærket for far, men jeg vil i samme åndedræt sige: Vil I mindes far ret, så se at få noget af det solskin – som far elskede – ind i jeres hjem. Lad mildhed og kærlighed, ærlighed og sandhed og tro på det godes sejr få råderum.

Hver gang vi tænker på far, ser vi smil og solskin i hans øjne. Måtte vi, der står tilbage, få lov at bringe lidt solskin med os, hvor vi færdes. Har vi først fået solskin i vort hjerte, ja, da kan vi måske også få lov at bringe andre lidt solskin.

Jeg mindes, hvordan jeg i mange år hver pinsemorgen spillede „I al sin glans nu stråler solen“. Far var ikke oppe, men han nød musikken derinde i sengen. Når solen så skinnede, ja, da syntes jeg først, det var rigtig pinse; men Grundtvig har nok ikke tænkt så meget på almindeligt solskin, han har tænkt mere på Guds nådes sol, som skinner for os og varmer os små mennesker.

Tak til alle jer, der har tænkt på mig. Jeg har været glad for hver hilsen og hvert besøg.

De bedste hilsner til jer alle med ønsket om en god jul!

Meta Fogt.

Evangelium, Eventyr og Virkelighed

Der gøres for Tiden mægtig Reklame for en ny Bog. Den er skreven af en lærd Mand i Tyskland, oversat til Dansk af en Stiftsprovst og anbefales af mange Præster. Forlæggeren kalder den en Verdenssukces og oplyser, at den i dette Efteraar diskuteres i hele den vestlige Verden, efter at den i Tyskland er trykt i 200.000 Eksemplarer. Titlen lyder: „*Bibelen har alligevel Ret*“. Udgravninger beviser dens historiske Sandhed“.

Se, dette er noget helt andet end de sædvanlige Forestillinger om vor gamle Bibelbog, der er samlet af Afskrifters Afskrifter gennem Aartusinder og bærer Lap paa Lap af sproglige Tekstrettelser, udførte af flittige Sproggranskere i de sidste fire Hundrede Aar. Vi er vant til at betragte Bibelen som en gammeldags Vismand i en slidt Kofte og ganske uden Sans for at tækkes Verdensklogskaben og den højeste Lærdom. Det føler vi os slet ikke forargede over, for vi har aldrig troet, at Livsvisdom og verdslig Lærdom nødvendigvis skulde ligge i samme Plan.

Men naar vi saaledes i al Beskedenhed maa respektere, at Bibelen ligesom Kristus selv er kommen til os i en simpel Fattigmandsdragt, kan kun Letsind og Tankeløshed forlede os til at tro, at en „Verdenssukces“ som den ny Bog med sin triumferende Titel skulde være egnet til at styrke dens Autoritet. Det er ondartet Øjenforblindelse af næsten værre Art end den romerske Paves Garanti for en ufejlbarlig Kirke.

Hvad vil det sige, at Bibelen har Ret, eller at Paven, Kirken, Præsten eller Missionæren har Ret? – Har Rethaveriet nogensinde ført til andet end Hovmod, Tyranni og Hykleri i den kristne Kirkes Historie? – Er dette „at have Ret“ og være en Autoritet ikke en saare mistænkelig Sag, naar det drejer sig om at være „en Guds Mand“ efter det gamle Testamente eller et ydmygt Guds Barn efter det nye?

Bibelen er ikke skreven af Naturvidenskabens Lærde eller af kirtiske Historikere. Den, der vil lede i den efter astronomiske og naturhistoriske Oplysninger, maa blive skuffet, og den, der søger efter historiske Kendsgerninger, vil finde en sælsom Blanding af Sagn og Virkelighed. Det er givet, at de fleste Beretninger her som i al anden ældgammel Historieskrivning maa have et Grundlag i virkelige Tildragelser, d. v. s. at de er bygget op omkring en Realitetskerne, men Opbygningen i sig selv er bestemt af, hvilket Formaal den har skullet tjene, og arter sig forskellig, eftersom dette har været af religiøs, politisk eller rent underholdningsmæssig Art. Der har selvfølgelig en betydelig kulturhistorisk Interesse at faa Beretningernes Realitetskerne oplyst ved arkæologiske Undersøgelser og Udgravninger; men derved føres jo ikke Skygge af Bevis for det, som i det foreliggende Tilfælde er Hovedsagen: om Bibelen, d. v. s. det gamle Testamente, „har Ret“ i sine Betragtninger over Guds Førelse med Israels Folk, og om dens religiøse og moralske Vurderinger er rigtige. Den Paa-stand, at Udgravninger beviser Bibelens historiske Sandhed, kan kun være et Reklameskraal for Salget af den ny Bog, og det vilde være yderst beskæmmende for Udgiverne, om nogen tog den alvorligt.

Spørgsmaalet om Bibelens Sandhed ligger i et andet Plan end den videnskabelige Vurdering af Kendsgerningerne. Der findes jo ogsaa Sandheder, ja maaske de allervigtigste Sandheder for Mennesker i den Litteratur, som hverken er Videnskab eller Historie, nemlig i Folkesagn, Digtning og Eventyr. Ser vi paa det omstridte gamle Testamente, kan vi vel alle blive enige om, at der er megen Sandhed og Visdom at finde i Salmerne, Ordsprogene og Prædikerens Bog, og at der er en værdifuld Poesi i Højsangen, og disse bibelske Bøger har jo intet med reel Historieskrivning at gøre. Deres Sandhedsværdi er af en anden Art.

Gaar vi nu til det ny Testamente, fængsles vi først af Fortællingen om Jesu Fødsel. Vi vil slet ikke spørge, om vi her har med bogstavelig korrekt Historieskrivning at gøre, men bøj os i ærbødig Beundring for den historiske Kendsgerning, at intet andet af, hvad der er fortalt fra Slægt til Slægt eller skrevet i Alverdens Bøger, har grebet Sindene stærkere end Beretningen om Barnet, der fødes i de fattigste Omgivelser, svøbes i Klude og lægges i en Krybbe og dog hilses som Kongesøn af den himmelske Engleskare. Denne simple

Fortælling har rørt de gamle til Taarer og faaet Børnenes Øjne til at tindre, hver Gang der fejres Jul, og hvor som helst der fejres Jul saa længe og saa langt, som Kristendommen er kendt i Verden.

Der maa være baade Sandhed og Virkelighed i denne Skildring, og dog ligner den i Form og Opbygning ganske Eventyret. For det er netop Hovedtemaet i de bedste Folkeeventyr, at det gode, uskyldige Barn fødes i fattige Omgivelser, begloes af Æseløjne, spottes og plages af onde Stifmødre og af verdenskloge Halvbrødre og indbildske Halvsøstre og døjer usigelig meget ondt i denne syndige Verden; men alligevel sejrer den ærlige og modige unge Mand over alle listige Medbejlere og faar Prinsessen og det halve Kongerige, og Askepot, hvis eneste Rigdom er Skønhed, Uskyld og Godhed, bliver Kongesønnens Brud og en Dronning over alt Folket.

Dette Eventyrmotiv er ældre end Evangeliet og har vandret fra Land til Land og fra Slægt til Slægt gennem Aartusinder. Det kan meget vel have sin historiske Kerne, for det er sket adskillige Gange i Verdenshistorien – om end alt for sjældent – at den fattige unge Mand ved Dyd og Heltemod er kommen til Ære og Rigdom, og at den fattige smukke Pige er bleven en Konges Brud; men vi forstaar vel alle, at Eventyrets Værdi for os slet ikke afhænger af nogen historisk Stadfæstelse af Tid og Sted for Begivenheden. Eventyret er Sandhed og Virkelighed i sig selv, fordi det er en ægte Skildring af det godes Kaar i en ond Verden. Ondskaben regerer og triumferer, breder og mæsker sig, mens Godheden lider og kæmper; men Godheden skal dog sejre til sidst, og det er ikke blot en from Tro, men en urokkelig Grundlov for vor Tilværelse, thi Verden kan ikke bestaa uden Godheden. Den skal altid komme til Magten, naar Ondskaben har raset til den bitre Ende og svækkes af sin egen Gift, for Ondskaben er i sig selv kun al Skabningens Ruin, mens Godheden og Kærligheden er Livet.

Saa meget kan vi lære af Folkeeventyret. Men vi kan lære endnu mere af Evangeliet, for det fortæller os, at Godheden har evigt Liv. Denne Forjættelse ligger som en Anelse bag Julebudskabet, og derfor elsker vi det højere end alle Eventyrene. Det er ligesom Slutstenen eller Topspiret paa den Bygning, der for Snusfornuften synes at være et Drømmeslot, men dog staa grundfæstet midt i Livets haarde Virkelighed. Og Evangeliets skønne Spir peger lige sikkert mod

Himlen, hvad enten vi maa tro eller tvivle paa, at Stjernen hin Jule-
nat virkelig stod stille over Bethlehem, eller om vi maaske ikke holder
det for et historisk Faktum, at Englene har aabenbaret sig og sunget
for Hyrderne paa Marken.

Men vi vil se paa et indre Sandhedsbevis i denne enfoldige Be-
retning: Hyrderne troede, hvad de havde set og hørt. De tvivlede slet
ikke paa den Sandhed, at Verdens Frelser maatte fødes i Armod og
Usselhed og gaa gennem Lidelser og Trængsler, for at Godheden
kunde sejre over Tidens umaadelige Ondskab. De vidste nemlig, at
Godheden ikke kunde komme fra Samfundets Top. Men det vidste
Farisæerne ikke. De ventede en Messias, der skulde komme i Glans
og Pragt fra oven som en Autoritet efter deres Smag, styrke dem
i deres Rethaveri og Magtbegær og befæste deres nationale Herre-
dømme over for Romervældet. Men Farisæismen førte til Jøderigets
Undergang, og det vilde den ogsaa have gjort, selv om de skriftkloge
havde faaet en Messias efter deres Ønske.

Rethaveriet og Retroenheden vil alle Dage gaa samme Vej. Det
er bedst for os at være varsomme med, hvad vi skal tro, og dristige
i Haabet om det godes Sejr. Vi skal være varsomme over for den
Tro, at Evangeliet har lovet os en materiel og legemlig Opstandelse
med Hud og Haar og et evigt Festmaaltid i lyse Sale. Evangeliet har
overhovedet ikke lovet os nogen Belønning for at have den rette Tro
– det handler meget mere om dette at have det rette Sindelag og det
rette Haab. Det rette Haab er Haabet om Godhedens Sejr over Ond-
skaben – det Haab, som netop nu maa holdes i Live, for at vor
Verdensdel ikke skal gaa under. Intet – intet i Verden er sikrere end
Evangeliets Løfte om, at dette Haab skal gaa i Opfyldelse, saa længe
Menneskehjertet ærligt holder det fast. For dem, som holder ud til det
sidste, gælder det ydermere, at det Ideal, som vi kæmper for, har
evigt Værd og evigt Liv. – Kan vi da forlange mere af Evangeliet?

Snart tændes Julestjernen igen over en Verden, hvori Tusinder
af uskyldige Mennesker sukker i Lidelse under Ondskabens Tyranni.
Lad den minde os om, at Eventyrets lyse Drømme kan blive Sandhed,
og at Evangeliets Budskab virkelig skal gaa i Opfyldelse, men kun
naar Mennesker inderligt haaber og længes derefter og ærligt kæm-
per derfor.

P. Christensen.

Træk fra det nordiske højskolemøde i Finland

*»Hår striddes våra faders strid
med tanke, svärd och plog,
här, här i klar som mulen tid,
med lycka hård, med lycka blid,
det finska folkets hjärta slog;
här bars, vad det fördrog.«*

J. L. Runeberg

Med tre års mellemrum sætter nordiske højskolefolk hinanden stævne på en af de respektive landes folkehøjskoler. I august måned dette år stævnede skaren mod Finland. Mange af deltagerne kunne fortælle træk fra og mindedes med glæde, da Finland sidste gang – for 20 år siden – var vært ved et sådant møde. Det var ganske kort, før den finske himmel formørkedes af tunge krigsskyer. Meget, meget har de gennemgået siden da; men man prøver at gemme minderne dybest i erindringen og glæder sig nu over, hvad tiden, der er gået siden, har præsteret i genopbygningens tegn. Og højskolefolk måtte nødvendigt med stor glæde notere den fremgang, der også er blevet Finlands højskole til del. Langt er der igen, mange ønsker er skrevet, men der arbejdes – –

Luther-opisto, den smukke nye højskole i Järvenpää, ca. 40 km nord for Helsingfors, dannede rammen om dette møde, hvori deltog ca. 300 højskolefolk fra de nordiske lande. Vi mødtes for at lære af hinanden, for at dele fælles interesser og for at hente friske impulser til arbejdet gennem det program, som finske højskolefolk nu præsenterede for os. Mens de øvrige nordiske lande hver især ydede sit bidrag med repræsentanter fra højskolen, forsøgte Finland at give os et helhedsbillede af landet, idet forskellige foredrag belyste hver sin side. Vi hørte om det kirkelige liv i Finland, Finlands kulturelle udvikling siden krigen, Finlands økonomiske liv, politiske situation, træk af Finlands litteratur. Hver for sig lodige bidrag. Et meget stærkt indtryk gjorde den

finsk-svenske biskop Rosenkvists foredrag om kultur og kirkeliv i det svenske Finland. Lidt af det skal fremdrages her.

Biskoppen understregede meget stærkt den betydning, som Finlands kirke og de religiøse vækkelser i Finland har og har haft. Også tidligere har jeg fået understreget, hvad denne åndelige kraft har haft at betyde hos dem. „Aldrig skulle vi have kunnet udholde alle de krige, al den sorg og nød, som vort land har været udsat for, havde ikke de religiøse vækkelser og Finlands stærke kirke været vor trygge tilflugt“, sagde en ældre højskolemand til mig. Syn for sagen fik jeg selv, da jeg for to år siden arbejdede som sygeplejerske i Finland. Til en gudstjeneste i Storkyrkan i Helsingfors en februarsøndag (finsk gudstjeneste) fik jeg ståplads, endda kirken rummer over 2000 mennesker, og der udenfor herskede \div 24 grader celcius. I ingen af de øvrige nordiske lande har kirken en så fri stilling til statsmagten som i Finland, det gør den stærk, men også smidig. Det er også muligt i et land som Finland, hvor to sprog- og folkegrupper trives side om side, at disse nu formår med stadig større indslag at berige hinanden. Dette har ofte været vanskeligt for fremmede at se. Fra min sygeplejetid i Finland standsede jeg ofte op over for dette, at det finsk-finske var det altdominerende – det finsk-svenske måtte vige. Jvf. biskop Rosenkvist er dette altså ikke helt rigtigt. Og når man betænker, at kun 8 pct. af Finlands befolkning er svensktalende, forstår man ligeledes, at det er nødvendigt, om vesterlandenes kultur skal nå til Finland, at det da må ske via det finske sprog. Vi har så let ved at slynge den tanke ud: Vil Finland regne sig hørende til Norden, så må de lære de nordiske sprog. Vi glemmer, at finsk er finskefolkets modersmål; det ville være et krav til dem, som om vi blev forlangt til at lære et fremmed sprog og anvende det i dagliglivet.

Det er i det væsentligste i kystegnene i Finland, at det svenske sprog stadig er fremherskende. Der er ca. 80–90 menigheder med omkring 420.000 mennesker, og det vil ikke være berettiget at regne det for en geografisk enhed, mange steder flettes finske og finlandssvenske menigheder ind i hinanden. Tidligere har sprogstridighederne været udprægede. Det er ikke sådan mere. På universitetet i Borgå er der selvsagt både svensk og finsk undervisning. Nu enes man i de to flokke om i forening at høre på fremmede lærerkræfter, f. eks. tyske, franske eller engelske. Det kunne ikke ske for 20 år siden.

„Se på os“, var biskoppens ønske til os nordiske højskolefolk, „som et rosproget folk, der indbyrdes arbejder hen imod kontakt. Fra svensk side er vi dybt medvidende om de rigdomme, det finske kultur- og kirkeliv rummer; der er livskraft og vækst, som også vi kan styrkes ved. Et hjem med to børn, siger man, er rigere end et hjem med et barn. Eller – kan vi også sige“, sluttede biskoppen, "vort land er så vackert, at det nødvendigt må prises på to sprog".

Blandt emnerne på dette møde var diskussionsprogrammet: Højskolen i dag og i morgen. Rektor Hellerstedt, Ljungskile folkhögskola, Sverige, belyste emnet i et meget grundigt og sagligt indlæg, og fra de øvrige nordiske lande kom bidrag til emnet fra Danmark gennem statskonsulent, dr. phil. Roar Skovmand. Fra Norge gennem skolestyrer Albert Haugsand, Sunds højskole, og Finland ved rektor Kojonen, Lahden. Fra førstnævnte vil jeg gerne fremhæve nogle træk:

„Fra Danmark udgik højskoletanken – vi ønsker nu i hele Norden at vedligeholde det oprindelige program. Højskolen skulle altid opdrage – ikke til teknisk demokrati, men til menneskeliv med dybere indhold. Det var højskolen, der skabte forbindelse mellem de forskellige kulturlag, vor stræben må stadig være deri. Højskolen begyndte blandt bønder – bredte sig videre til håndværkere, industri-folk og sidst til intellektuelle kredse – i dag, mere end nogensinde tidligere, må højskolen gøre sig klar til at modtage hvem som helst. Måske skal højskolens program ændres, vi må have råd til at eksperimentere inden for højskolen (med forskellige faglige indslag), uden at hverken højskolen eller statsmagten behøver at ængstes derfor. Gode, gamle traditioner inden for den nordiske højskole giver netop denne kraft og evne til at forsøge nye baner. Men det var den gamle højskoles program at være personlighedsdannende. (Jeg hører til dem, der tror på, at dette den dag i dag og fremover stadig må være højskolens grundvold.)

Vi er kommet så uendelig langt i teknisk kunnen og naturvidenskab – det er et under, at atomkræfterne er frigjorte, men en meget alvorlig fare rummes i, om ikke denne udvikling ledsages af en tilsvarende åndelig og religiøs vækst. Atomkraften kan anvendes i verdens tjeneste – eller til menneskehedens undergang!

Mod vestens kulturkrise har Norden i højskolen et organ at sætte ind.

Højskolen må stå åben for alle, ikke bare for den, der af skik og tradition søger dertil, men også for den højskolefremmede – uanset livsform og uddannelse – – som det lød fra talerstolen i Järvenpää: Højskolen må ikke blive en skole for erhvervsuddannelse, men en skole, hvor uddannelse i begrænset omfang ikke er forbudt i den

Udsigt fra Luther-instituttet i Järvenpää.

udstrækning, som det tjener højskolens egentlige mål. Husk, at det var praktiske folk, hærdet i hårdt arbejde, som længtes efter livsoplysning, der skrev højskolens første kapitel.

Et usundt ord har trængt sig på i højskolen – ordet solidaritet. Det er kommet til at erstatte ord som rodfæstethed og inspiration. Dette ord vinder indpas i højskolen, når de store organisationer, statsmagt o. l. bliver den egentlige støtte til højskolens funktion. Det er en vældig magt, men den kan få alvorlige følger, om ikke den afbalanceres af noget andet. Solidaritet gør de enkelte medlemmer i et samfund umyndige. Den enkelte føler sig p. t. tilfreds i det, men vænnes af med at tage parti for eller imod i en afgørende stund. Der bliver ingen kilder til frisk tankeliv. Som undervisere i folkehøjskolen må vi ikke være opslagsbøger for eleverne, vi skal leve som mennesker

side om side med dem. De første højskolefolk gjorde deres liv til en søgen efter en stjerne, der ledte ret."

Der vil komme en tid, hvor de unge spørger efter et bærende livs-syn i stedet for viden og faglig kunnen. Måske står folkehøjskolen overfor en tid i nød (Haugsand, Norge), men det er ikke første gang – og det er ikke værst, når „faren vejer, hver evne som du ejer..."

Mon stjernen er fordunklet for nutidens højskole? Så tror jeg på, at fremtidens højskole må blive den, der sætter sin kraft ind på at søge efter den ledende stjerne.

Der var mere end stof nok til diskussion, og mødet i Järvenpää gav ikke svar på alle spørgsmål, men grobund for videre tankeeksperiment for hver deltager på sin post.

Men der var samlet over mødet i Finland – og der blev tid til mangan god underholdning – til gode udflugter, hvor ikke mindst dagen i Borgå gav rige og gode minder. Borgå by skænkede middag til den store skare, vi så den gamle historiske by med sine dyre minder, sangkor sang for os. Foran Runebergs (den store finske digters) hjem standsede vi, fik af en slægtning af ham en skildring af digteren, der her skrev Finlands nye salmebog, der bliver brugt, som måske ingen anden i verden. Vi så hans hjem, vi samledes om hans grav – på samme plet, hvor så mange af Finlands unge – faldne i sidste verdenskrig – hviler under blomster, blomster der taler om, at de faldnes minde skal hædres ved, at slægten igen skal bygge sit land, så det bliver stærkt og rigt...

Nordiske højskolefolk var blevet et dyrebart minde rigere...

Margrethe Hansen.

Mine bedste ønsker til alle om en glædelig jul og et lykkeligt nytår. Tak for det gamle.

Deres hengivne

Margrethe Hansen.

En efterårsferie på Sigtunastiftelsens gæstehjem

I dette efterår skulle flere års ønske om at komme til Sigtunastiftelsen gå i opfyldelse. Uden at vide noget egentligt om dette sted var ønsket blevet stadig større efter at have hørt spredt om det fra mennesker, som man havde tillid til.

Tirsdag 17. okt. 56 kører jeg da i bus fra Märsta til Sigtuna, en lille købstad mellem Stockholm og Uppsala. Vi kommer til Sigtunafjärden (en vig af Mälaren), der er skovkranset af stærkt grønne fyr og enkelte gulnende birke træer på den fjerneste bred. På den nærmeste ser man de gulnende siv. Snart nærmer vi os byen, og gamle kirkeruiner af natursten rejser sig. Efter at have rundet en vej bue ses et gult tårn rase op over fyrretoppe på en høj. Det er Sigtunastiftelsens tårn. Nedenfor ligger Sigtunafjärden. – Kirkeruinerne og Sigtunastiftelsen vidner om Sigtunas storhed i fortid og nutid. – Nu standser bussen ved stiftelsen. Husets vaktmäster står ved holdepladsen og tager mod den nye gæst med en ægte venlighed og hjælpsomhed, der virker som at komme hjem. To lange stentrapper fører op til højen med stiftelsen. Vi passerer dens bibliotek, kapel med klokketårn og kommer op til gæsthemmet. Her nedenunder har højskolen til huse.

Snart er klokken 6, og man går med de øvrige gæster i spisestuen til middag. Husmor byder den nye gæst velkommen. Hende lærer man at holde af for den varme hjertelighed og interesse, hun viser hver eneste gæst. – I to stuer, der er forbundne, står småbordene dækkede langs væggene. Men ingen drømmer i første øjeblik om, at her er plads til 90 mennesker. Over dørkarmene og på bænkerne i hjørnerne er der vævede tæpper i gamle svenske mønstre. På væggene hænger gamle træskabe. Vi befinder os med andre ord i storstuen på en svensk gård. Efter suppen forsyner hver gæst sig ved de store borde midt på gulvet. Ved småbordene går snakken og diskussionen livligt. Her sidder mennesker i vidt forskellige aldre lige fra 10 år op til 94

år. Efter middagen fortsættes den påbegyndte diskussion i hjemmets dagligstue.

Kl. 19,30 begynder kapellets klokke at ringe. De gæster, der ønsker det, er nu samlede i stiftelsens kapel med højskoleeleverne. Vi sidder i et langstrakt rum, hvis eneste dominerende udsmykning er et krucifiks. På vestre gavl lægger man mærke til en rund mosaikrude. Fra orgelet præluderes der, og en vidunderlig stilhed breder sig. – Nu lyder salmesangen, en kort tekst og bøn. Stilheden og enkeltheden ved disse er i høj grad givende. – Enhver går nu til sit. Men ønsker man det, er der ofte rig lejlighed til lidt senere at samles til underholdning af kulturel art eller diskussion. Vi overværede bl. a. en lørdag aften med højskoleeleverne. De bød på en instruktiv film om Californien, kaffe i deres spisestue og sanglege. Hvor var det hjemligt.

På Sigtunastiftelsen får gæsterne lov at sove længe. Der serveres morgenmad kl. 9,30, og herefter holder stiftelsens direktor, Olov Hartmann, andagt i dagligstuen. De er varierende, men knytter sig til forrige søndags tekst. De realistiske og enkelte betragtninger, som Olov Hartmann giver til teksterne, løfter over dagliglivets slid og fornyer til ny udholdenhed i kampen for det gode og skønne i livet. Herefter er der rig lejlighed til at fordøje disse enten på eget værelse, i Rosengårdens archadegange eller den omkringliggende skønne natur med fyrreskove, marker og sø. Åh ja, spadsereturene i Sigtuna. Men lad os først blive hjemme og gå rundt på stiftelsen. Fra dagligstuen går vi op i tårnet. Herfra er en enestående udsigt ud over Mälaren. Denne bliver bedre i tårnværelset, der ligger ovenover. Heroppe er arbejdsborde og stole i gammel svensk bondestil og en del værdifulde bøger. Fra tårnet går vi ned i stiftelsens bibliotek, der er rigt på både bøger af alle grupper og tidsskrifter. Her er omgivelser og materialer til studier for dem, der ønsker det. Nu går vi ad gangen mod gæstehjemmet. Her hænger som på alle øvrige gange og trappevægge gode billeder. En dør fører ud til Rosengården, der på alle 4 sider er omgivet af archadegange. Herfra går vi lidt mod syd til friluftskirken, der ligger parallelt med Rosengården. Om sommeren opføres kirkespil fra scenen her. Mod vest fanges blikket af en facade med søjler. Det er Läroverket (et gymnasium med internat for drenge og piger), der også hører til stiftelsen. Det ligger på en høj ca. 500 m borte.

Mens klostrene har været forbillede for gæstehjemmets stil, er Läroverket bygget i græsk stil.

En anden dag går turen ad stien bag stiftelsen mod øst. Vi befinder os stadig et stykke hævet over søen og byen ved denne. Inde i nåleskoven rager store sten op og nu og da mindre klippepartier. Snart står vi foran en velbevaret kirkeruin bygget af natursten. Forrest knejser tårnet og fortsætter i et langskib, der er kort i forhold til tårnet. Det er Sct. Pers kirke, der byggedes år 1100. Den var ved begyndelsen beregnet til at være domkirke. Under de romanske hvælvinger virker kirkerummet nærmest som en krypt. Kunsten at bygge i sten har voldt de gamle bygmestre vanskeligheder. Udenfor lægger man mærke til en runesten. Skiltet ved den fortæller, at den ved udgravninger af kirken er fundet anvendt som dørtærskel til kirken. Den er rejst af efterladte over døde slægtninge og bærer som så mange andre runestene på egnen indskriften: „Gud hjælpe deres ånd“.

Den vidner med flere andre om de hårde kampe, der har stået mellem kristendom og hedenskab o. år 900 til o. år 1150 i Uppland. Den første døbte svenske konge, Oluf Skötkonungen, havde sit hovedsæde i Sigtuna, medens den gamle hedenske religion havde hovedsæde i Uppsala. De mange runestene, der er fundet omkring Sigtuna, var rejst af kristne familier for at hævde kristendommen. Kun 3 af disse er forblevet på deres oprindelige plads. Resten flyttede hedningene, hvorefter de respektløst senere er anvendt ved bygningsarbejde – denne f. eks. til trappesten. Lidt længere fremme står ruinen af Sct. Lars kirke. Heraf er kun tårnet tilbage. Nu går vi over på byens kirkegård for at se den 3. og sidste af byens gamle kirkeruiner. Det er Sct. Olavs kirke. Den er stærkt medtaget og er både udvendig og indvendig afstivet af brædder. Man ser resten af et tårn med sideskibe og et langskib, der slutter med kor og apsis. Tårnet blæste ned o. år 1600 og tog en del af sideskibene og langskibet med sig ved sit fald. Om de 3 kirkeruiner skriver Floderus i bogen Sigtuna:

»Tunga og grå men ännu i sit förrfall med en monumental resning höja sig de tre bevarade sigtunaruinerna ur den lumniga grönskan. Hur måste de icke ha dominerat stadsbilden engång i tiden, när bebyggelsen endast utgjordes av låka hyddliknande hus. För den tidens människor, för vilka konsten att bygga i sten tidligare var okänd, måste de ha tett sig som fantastiska verker.«

Vi vender nu ansigtet mod øst og ser den skønne Mariakyrkons facade. Den er bygget af brændte sten og er byens nuværende kirke. Facadens midteparti med takkede gavle, indgangsport og 3 vinduer i halvgotisk stil over denne hæver sig over sideskibene. Den er oprindeligt bygget af dominikanermunkene o. år 1200, men har gennemgået restaureringer. Vi gaar ind i det store lyse kirkerum, hvor begyndende gotisk stil spores. For enden af det lange midterskib fanges blikket af den forgyldte altertavle inddelt i felter med helgen- og apostelskikkelser.

Fra kirkegården går vi mod syd til byens gulmalede rådhus bygget af træ. Vi fortsætter ned ad byens hovedgade, Storgatan, med dens rækker af malede træhuse. Her lå Sigtunas ældste bebyggelse, hvor købmænd og håndværkere boede. Her har man præget mønter, hvoraf nogle er fundet velbevarede. – Jo vist, vi går i en stad præget af gammel kultur. Nu standser vi foran en hemslöjdförretning med smukke hjemmevævede stoffer, lystager skåret i træ med mere. „Har du penge, så kan du få, men har du ingen, må du gå“. Det bliver resultatet her – hjem på Sigtunastiftelsen til lunch. – Sådan kan dagene tilbringes på Sigtunastiftelsens gästhem med deltagelse i gæstehjemmets liv og tid til egne interesser – her opfriskning af historie i tilslutning til det, man ser. Der er mange gode bøger i biblioteket til hjælp.

Sigtuna havde sin storhedstid fra o. 900 til 1187, da russiske vikinger plyndrede byen. På grund af strømforandringer i Mälaren kom andre byer til at ligge bedre for indsejling, og bispesædet flyttedes o. år 1140 til Uppsala, der da var blevet kristnet. Grunden til Sigtunas nuværende storhed lagdes år 1915, da 3 studenter fra Uppsala besøgte Sigtuna. Den ene af disse var biskop Manfred Björkquist, der har været sjælen i oprettelsen af denne stiftelse. Biskop Björkquist ser man daglig på stiftelsen mellem gæsterne. På hans opfordring var kristne studenter i året 1909–10 draget ud to og to i de svenske bygder og havde søgt kontakt med arbejderungdommen. På den tid var den svenske kirke sekulariseret. Men i Uppsala bød Nathan Söderblom studenterne velkommen til kirkens tjeneste. Senere kom biskop Einar Billing til. Omkring disse mænd opstod ungkyrkorørelsen, der efter tidligere 3 studenters planer måtte have sit sæde i Sigtuna.

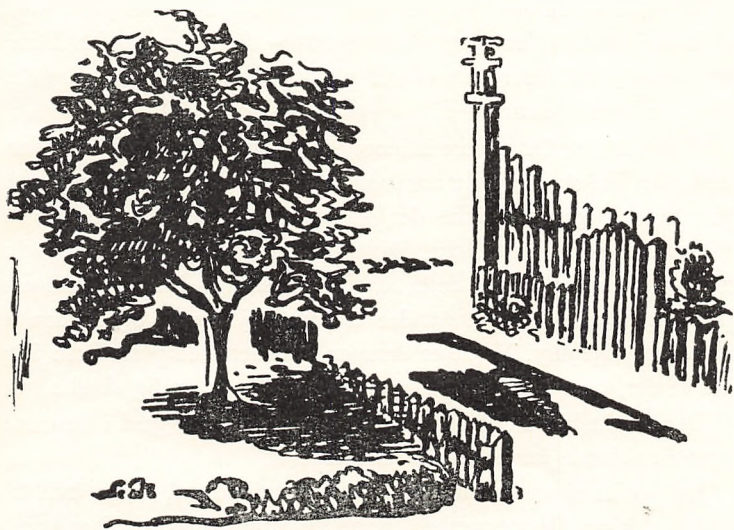
Allerede 1916 kunne grundstenen til gæstehjemmet og folkehøj-

skolen lægges. 1918 indviedes kapellet, 1927 indviede biskop Nathan Söderblom Läroverket. En stor del af midlerne kom til veje ved frivillige gaver.

Den byggdes til en helgedom
av Sveriges unga kyrka
där hjärtets ros slår ut i blom
och gläds i Kristi kyrka.
Här skall den trötte finna ro
i tempelvalven ljusa,
en hemlös äga skygd og bo,
där salm och sångar brusa
och varma böner stiga.

Venlige hilsner med ønsket om en god jul og et godt nytår.

Inge Marie Jørgensen.

Stop - der er hovedvej forude!

Jeg holder meget af at færdes ude i naturen, og hvor er vort land dog skønt ligemeget hvilken årstid eller hvor – hver tid og hver egn har sin særlige charme, blot man har øjne for det, men desværre er der efterhånden alt for mange, der slet ikke giver sig tid til at se alt det skønne, der omgiver os. Hvor er det synd for dem, og hvor går de glip af meget – men det er jo deres egen skyld. Alting er blevet så forjaget – farten stiger og stiger – hastighedsgrænser ophæves – teknikken går frem med stormskridt – værdien af menneskematerialet går tilbage. Aldrig nogensinde har der vel været så mange og så store problemer. Vi taler om fred, men intet kan jo få lov til at leve i fred. Tidens jag – større fart – flere katastrofer. I mere besindige øjeblikke ryster vi vel på hovedet, men farer så videre. Hvor ender dog dette?

Vi ser, derude langs vore landeveje og i vore byer, de mange færdselstavler. De skal vejlede trafikanten til at være opmærksom og at vise hensyn; gør han ikke det, kan han udsætte både sig selv og andre for de alvorligste farer. Disse færdselstavler har forskellige former og farver, alt efter deres art. En særstilling indtager trekanten på spidsen; den markerer, at der er hovedvej forude, og at man har ubetinget vigepligt. Nogle er desuden forsynet med påskriften: Stop! det er der, hvor myndighederne anser, at der er særlig skjulte farer.

Det er ikke blot i trafikens verden, men i højeste grad i menneskelivet, at sådanne færdselstavler er påkrævet.

Jeg holder så meget af livet. Det kunne være så skønt, hvis blot vi små fortravlede mennesker kunne give sig bedre tid til at standse op og rette os efter livets færdselstavler – se os bedre for, at ikke vi skulle være årsag til nogen katastrofe. Jeg har mødt rigtig mange trekanter på min vej, og jeg har ikke altid fået standset lige godt, men jeg er blevet belært af erfaringer – ofte bitre, men gavnlige.

Da englænderen Baden-Powell – stifteren af spejderbevægelsen –

valgte rammen om bevægelsens symbol: Pilespiden, der peger opad, blev det trekanten på spidsen. Og da idrætsmænd fra hele verden i den kristelige ungdomsbewægelse valgte deres symbol, som skulle karakterisere ungdom, sundhed og sport, valgte også de trekanten på spidsen. Storslået som den er i sin enkelthed. Her symboliserer de tre sider: ånd, sjæl og legeme, og kun, hvis der er indbyrdes ligevægt, kan balancen holdes.

For meget og for lidt fordærver jo alting. De gamle fromme munke hadede deres legeme, de dyrkede kun ånden, og en ånd uden legeme, ja, det er et flygtigt begreb. Modsat var det med de gamle grækere, de dyrkede kun legemet, og et legeme uden ånd er et kreatur. Der er som bekendt en grøft ved hver side af vejen, og man kommer galt af sted, hvilke af dem man vælter i. Derfor: Stands i tide, se dig for, se indad, opad, udad – og så kan det gå fremad. Den bedste startkapital i livet er en sund sjæl i et sundt legeme.

På de skønneste roser findes ofte de skarpeste torne.

Den skønneste tid i livet – ungdomstiden – er også den sværeste. Det er en brydningstid. Der er så mange svære valg, og ungdom og besindighed hører jo ikke altid sammen. Det bunder så dybt i menneskets natur, at man vil selv. Jeg sidder og ser på lille Per, han tror også, at han kan selv, og først når han har slået sig og skriger, kan han tage imod den hjælpende hånd fra mor eller far, der hele tiden har været rede. Skrammer, buler og gråd kunne være undgået.

Som i blinde farer mange frem og synes fuldstændigt at overse det trekantede hovedvejsskilt, hvis sider betyder: mand, kvinde, Gud. Det, som blev os mennesker givet at bevare i renhed, må ikke tilsmuds. Det bødes der for. Forfatteren Mads Nielsen siger det sådan: Min kærlighed gemmer jeg blank til een, hvis tanker er karske, hvis elskov er ren, hvis længsler mødes med min, så skælvende fin. Kampen for renhed er svær, men den er det værd.

Det fortælles i bøgernes bog, at da pagtens børn på deres vandring mod det forjættede land kom til en landegrænse, da sendte de bud og lod sige til landets konge: Lad os drage gennem landet, men vi vil følge kongevejen og ikke bøje af til hverken højre eller venstre. – – Skal menneskelivet lykkes, da duer det ikke med svinkeærinder på sidevejene.

Det forpligter også at færdes på hovedveje, selvom man ved, at

»I sne står urt og busk i skjul –«

sidevejstrafikanten har vigepligt. Desuden er der også grøfter langs hovedveje. Det blev mange menneskers skæbne, at de faldt i selvgodhedens søvn. Også langs hovedveje står de trekantede skilte. Sønderjyden Chr. Nielsen nævner i sin bog: Hjertets treklang, en trekant, hvis sider han kalder: vort hjem, vor hjemstavn, Danmark. Og om det, der holder balancen, siger han: Troen er en del af det danske hjem, – naturligt – gør det skønnere og mere berigende.

Jeg vil ønske jer rigtig god tur på jeres færd ad livets hovedlandevej, og jeg vil bede jer om at hjælpe til, at der bliver god balance i den trekant, der hedder: hjemmene – højskolen – sygehusene.

Jens Sigurd Pedersen.

Tak for gode minder. Held og lykke fremover.

*Elisabeth, Edel, Preben og lille Per,
Anna og Jens Sigurd Pedersen.*

Lidt om håndarbejde

Hvem af os har vel ikke set en lille pige glædestrålende vise sit håndarbejde frem. Det er måske en bomuldsklud, overbroderet med uldtråde i forskellige farver; men det er noget, hun selv har lavet og selv har bestemt mønster til – et mønster som vel ingen anden end netop hun kan se hvad skal forestille, enten det nu skal være blomster, dyr eller andet. Barnet kan ved hjælp af dets utrolige fantasi og skaberglæde få de dejligste ting ud af en lille simpel klud. Nogle voksne vil måske ryste på hovedet – det er ikke altid let at følge barnet i dets fantasiverden; men glæden ved at skabe noget smukt den er vist lige så stor hos mange voksne som hos børn.

Fra de ældste tider har kvinderne siddet og syslet med håndarbejde. Man kan på museer se bevarede broderier, der er flere hundrede år gamle, og må imponeres over den smag og farvesans, som datidens kvinder var i besiddelse af. Vi forsøger at efterligne det, de lavede

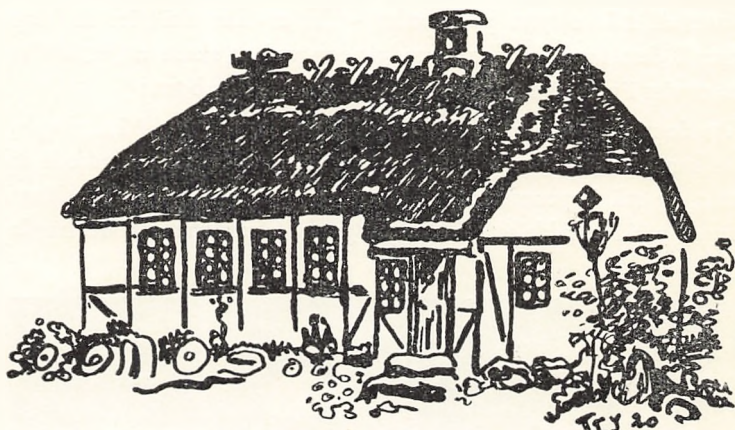
Mon det bliver til beksesting?

dengang, og det lykkes vel i nogen grad, takket være de mange interesserede, der har gjort et stort arbejde for at finde gamle mønstre og ved udgivning af bøger og tegninger gjort dem tilgængelige for os.

– Hvorfor skal man sidde og brodere, vil nogle måske sige, når man kan gå hen i en butik og købe alting færdigt. Den tankegang er „Mi nååbo Pe sme“ om igen. Glæden ved at lave et pænt stykke håndarbejde, enten det er en vævet pude eller løber til at hygge op i ens hjem med, eller det er en broderet dug, hvori der ligger mange timers arbejde – det er noget, der ikke kan vurderes i penge.

De bedste hilsner med ønsket om en glædelig jul og et godt nytår.

Inger Larsen.

Er det skumring eller gry?

Vi nærmer os den fredelige juletid og skal til at tænke på at sende en hilsen til gamle elever, men det er med bange anelser for, hvorledes den kommende tid vil udvikle sig, efter de sidste dages oprivende meddelelser både fra Ungarn og det mellemste Østen.

For os, der har oplevet to verdenskrige, og ved tanken om de langt frygteligere våben, man nu kender, end tidligere, er det ikke spøg at tænke på.

Lige siden sidste verdenskrigs afslutning har vi været klar over, at stærke kræfter brydes om magten. Et jerntæppe lige oppe fra Finland gennem Østersøen, Tyskland, foran Chekoslovakiet, Ungarn, Rumænien, Bulgarien og indtil for nylig også Østrig er gået ned, og ingen i Vesten har været uvidende om, at bag dette jerntæppe hersker der ikke frihed i dette ords rette betydning.

I sommer har jeg været i Finland, og man mærkede her straks, at selv i dette tapre og frihedselskende land herskede der ikke frihed, man er bange for sin store nabo. Nogen hær, der har betydning i nutiden, eksisterer ikke. Så godt som intet flyvevåben, og riflen, der før hængte i enhver finnes hjem, er nu forbudt. Jeg blev tilfældigt vidne til den officielle køretur i Helsinki, som den russiske præsident Vorosjilov, der på samme tid var gæst i Finland, og den finske præsident Kekkonen foretog. Selv ved udkørslen fra slottet var der ingen hyldest og begejstring fra folket, som vi kender så godt herhjemme, når vores konge får besøg af en af monarkerne eller regeringscheferne fra vore venligsindede nabolande. Man mødte op – måske af nysgerrighed, men kun kold ærbødighed blev vist for gæsten fra den store nabostat mod øst.

At man er træt i de øvrige lande bag jerntæppet, har de senere tiders revolter klart vist og ikke uden grund; et frihedselskende folk kan ikke stadig leve under besættelse. Vi har set Potsdam-revolten i Østtyskland, nu Polen og sidst Ungarn. De har alle vist, at deres

største ønske er at komme af med de fremmede „beskyttere“. Det vil man kæmpe for, selv om det ser håbløst ud, hellere dø end stadig leve under et fuldkommen fremmed åg. Ja, gid at vi kunne hjælpe dem.

Også i Mellemøsten ser det meget sort ud, og det kan blive skæbnesvangert for verdensfreden. Her er det ikke absolut undertrykkelse, men Frankrigs og Englands store interesser er i fare, og ved en eventuel storkrig er Suezkanalens beherskelse af uvurderlig betydning. De arabiske lande vil alle selvhævde sig, og oprettelsen af staten Israel har altid været en torn i øjnene på disse lande. Hvad fik Israel til at gå direkte i aktion mod Ægypten? Var det faren for til sidst at blive fuldstændig klemt inde af disse lande? Særlig Ægypten har jo været meget aggressiv, og fra Israel valgte man dette psykologisk rigtige øjeblik til at få F.N. eller vestmagterne til at sikre dens sydlige flanke. Eller er det for at vise, at man ikke er bange for det langt befolkningstalrigere Ægypten – 22,5 millioner mennesker mod Israels 1,7 millioner – selv om de andre arabiske naboer, Syrien, Jordan, Irak og Saudi-Arabien, ligger rundt om og tæller andre ca. 20 millioner! Det er ikke nemt for os, der ikke har det helt inde på livet, at være klar over, men netop, at dette spørgsmål bliver kædet sammen med Suez og den livsvigtige olie i Mellemøsten samt Ruslands stilling bagved, gør det til et meget farligt problem.

Lad os håbe, at F.N. kan bilægge striden, og når disse linier læses, at da er spørgsmålene nogenlunde afklarede. Selv om vi vel næppe tør vente, at alle de besatte lande vil få deres frihed i den allernærmeste tid, at da er dog disse dages skumring lettet, og det stunder atter mod gry.

L. Sletting Christensen.

Glædelig jul ønskes alle gamle elever.

Birgitte, Uffe, Inger, Sinne og L. Sletting Christensen.

Wor Riksdasmaj

Wor Naabo haj æ Riksdasmaj der e'ej i Tjøbennavn.

Det ka' do ka'ski injt faasto, næ'er no a se'er hans Navn.

Haj haar da aaller dæ'j te aa ku' pas hans i'en Gesjæft.

– Men haj haar aalti hat saa møj en gromme faad'ele Kjæft.

Hvodant det egentli' jik te, haar a for Resten aaller hø't,

men de, der stæmt æ'paa ham, haar wes aallere'æ faatrøt,

Mæ tøks jo, der sku stæmmes paa di klogest fø'est aa fræmmest

– men maanner sætter jo djæ Krysser, hvar de tøks, te det æ næmmest.

*

Do wæ da – da vi jik i Sku'el – hvodant haj sa aa døwwæ.

Dæ mjest aa det, haj ku' præsti'er, det ha' e'ej na'en da skrøwwæ.

A se'er injt, at haj injt haar ju'er dæj Smaad'el, te haj haar ku'ej.

Men haj ku' aaller ho'ew æfraa hans Ni'es aa te hans Mu'ej.

Men haj var injt mesujlæ, si'el om dæ aa mæ sa owwest.

Haj saad'æ, de Plasser ni'æ faa næ'en, det wa de aaller sjowwest.

Aa hva'æ Gaang vi fæk Ru'es faa nu'æ, som Dej'ni tøj va flot,

saa saad'æ haj aalti mæ dæ sa'em: Det ku haj osse godt.

Ja haj haar aalti ku'ej saa møj, de aj'er de haar ju'er,

men haj ku aaller swad'er paa Notting, nær haj si'el bløw spu'er.

Men hø'tt haj, hva' de aj'er me'ent – aa hves haj ku faasto'æ –

saa ku haj osse sej'æ – lissom haj ha hæt æ po'æ.

Men haj var injt saa mø'j læt aa kom op aa skæ'jes mæ.

Hves mæ bløw ga'el, saa swad'er haj kon: „A menner lissom dæ“.

Aa nær dæ wa Ballade, wa der aalti nu'e mæ we'est,

at haj sku nok fe'ej hen ime'el de stærkest aa de fle'est.

Aa dær haar haj skam osse aalti si'en ku foj'en Plads.

– Aa i'en sku se'ej om ham, te haj vil injt jør aael tepas.

Aa Folk de li'j saa godt, haj wa saa wæn'læ aa saa glad'e,

– aa saa saa døkti' te aa repeti'er det, Folk de si'el ha saad'e.

Saa war æ, dæ bløw Riksdaswal' – aa de sku fe'ej i'ej Maj,
der nok ku sammel stæmmer – men som osse ha' Faastaj'.
Dæ sidst, det wa der nok, der ha'æ – ja injt saa re'eng e'ej Di'el.
– Men hvem vel stæ'em paa no'en, som der æ kloger end dem si'el.

*

Saa wæ' a injt, hvo'dant det jik – for a var injt te Ste'æ,
men Kandidaten, som de fa'ej, wa we'es de fle'est te Gle'æ.
A trow'r nok, de bløw i'neng om aa stry'eg de maanner „Pæsser”.
Wor Naabo low'æ, haj vil te'enk paa ad'el djer Interesser.

Haj low'æ Statens Garantijt aa Støt't – aa Te'sku te dem ad'el.
Haj snakke injt æ O'er om, hvem haj ti'njt, dæ sku betad'el.
Haj sad'æ haj vil skaf be'jer Da'w – aa haj sku' i'en glæ'em,
– saa der var i'en, dær war i Twiwl, da de sku' hen aa stæ'em.

*

Men a tøks aaller, wi haar hat saa wa'eg no sølle Ti'er,
mæ Skatter aa mæ Ski'wærk aa Faatræ te ad'el Si'er.
A tøks, det go'er saa tossi, te enhwa'er da maa ku sit'jæ.
– Men det ku mæ da nok ha ti'njt – nær haj sku blæ'jes it'jæ.

Mæ - aa saa Wor Hæ'er

A gor wal injt saa møj i Tjerk som maanner aa min Wænner
– aa som a ju'er som Dreng – mæ Faa'er aa Mu'er.
Skal a snak mæ Wor Hæ'er, saa wel a helst wæ jænner,
– saa tøks a, wi ka be'jer se' aa slu'er.
Det, Præsti sto'er aa præ'ker, ka a somti' wa'gt faasto',
aa det, haj løser, haar a høt't saa tit.
A se'er aa faller hi'elt i Sta'w, te wi ska te aa go,
– æ saanti' we aa so'w – aa det æ jo skidt.
Hwa hjælper det te Præsti sto'er aa lowwer aa faajætter,
nær a se' de'r aa glæmmer aa hø'r ætter.

*

A wæ nok, Tjerken det er Herrens Huks, – aa mæ ka træf ham de'r,
– men a tøks ti'er, a haar mø'dt ham he'er.

*

A wintjer injt te Sönda', nær a töks, a fjøller Traang
aa vi'is Wor Hæ'er, hwa a haar ku præsti're.
saa fo'er haj min faaklaarring straks, aa dæj æ saamti laang,
– ilywwal for a tit min Sag kassi're.
Men si'el om det æ sjallen, det bløw ret møj te Berømmels,
saa töks a. det æ skønt med hans Bedømmels.

*

A wæ nok, a haar ju'er saa møj, a aaller sku ba ju'er,
– men a ka' se'ej, te a ku injt jø we æ.
Da a wa Dreng, da tinjt a, det jik wæk, næ'r mæ bløw stu'er.
– men e'ej ime'el kam a ilywwal te æ.
Men hwa'æ Gaang a haar ju'er æ sølle Me'esk Faatræ,
saa haar a osse bitterli faatrøt't æ,
saa be'er a om Faala'els faa det, a kam saa galt æ stæ'.
– A tenker nok, Wor Hæ'er haar osse høt't æ.

*

Aa næ'er a saa æ glaa æjen – aa fjøller mæ te pas,
saa se'er a ste'el aa fo'er en Pib Tobak,
aa saamti' ka' a injt læ wæ'er aa skænk æ bette Glas.
aa saa se'er a Wor Hæ'er saa maannæ Tak.
Jow – wi faasto'er saa godt hwaraj'er, næ'r wi saad't æ jænnæ tow.
– saa ka' mæ se'e aa fal saa skønt te Row.

*

Aa næ'r i'gaang a skal hæ'fraa, saa trowr a da bestemt,
Wor Hæ'er haj haar æ bette Wærels te mæ.
Det haar a menjt ham om saa tit – det ka' haj injt ba glemt,
– haj haar da aalti' wat saa trofast we mæ.
A se'er injt, te det haster – for a li' jo i'en Nø,
men a er injt faaskrække for aa dø.
– I'gaang wu mæ wal træt, – aa næ'r te Paradijses ha'w
dæj ka' wæ gu'e nok te Wor Hæ'er – ja, – saa ska a da aaller kla'w.

S. A. SØRENSEN

Hvilken betydning tillægges dåben?

Da de allerfleste i Danmark er døbt, er der vel ingen grund til at stille ovennævnte spørgsmål. Mennesker, der lader deres børn døbe, må vel vide, hvad de gør? Det er vist ingenlunde sikkert.

Mange lader deres børn døbe, for at barnet kan få et navn, eller fordi det er skik og brug, og tænker vel så ikke nærmere over det. Dåb og navngivning har jo i virkeligheden intet med hinanden at gøre. En del gribes måske af det højtidelige ved en barnedåb i kirken.

Dåben er Guds værk, Guds frelsende gerning, en ny fødsel til evigt liv. – Nogle vil vist sige: I dåben gjorde Gud sin gerning, nu står det til dig at gøre din. Den første sætning er rigtig, den anden ikke. Den tager det evangeliske af den første. „Hvad der er født af kødet, er kød, men hvad der er født af ånden, er ånd“. „Kødet“ betyder det hele menneske på godt og ondt, og ånden er Helligånden. Alt står i Guds faderhånd – og ikke i kødets. Vi kan ikke og skal ikke arbejde os frem mod Gud. Vi er Guds børn alene i vor dåb. Det er en virkelighed.

Ja, men det er da ikke lige meget, hvordan vi lever? Skal vi da ikke være gode ved hinanden? Jo, vist skal vi. Men vor frelse beror ikke i mindste måde på dette. En sådan tale gør de hovmodige mere hovmodige og de forsagte og ængstelige mere ængstelige. Vi skal ikke sætte vor lid til det, vi præsterer. Der fordres ikke en bestemt ydelse fra vor side, for at vor dåb skal stå ved magt. Der fordres tro; ikke tro på vor egen tro, men tro på vor dåbs nåde, tro på, at vor frelse beror alene hos Gud, trods vore fejl, fald, forsømmelser og nederlag. Dette er evangelisk.

Alle mine kilder skal være hos dig!
Det er Guds-order i nådens dage
til det bad, som er uden mage,
Ånds-badet, vor Herre bar i sig.

Thise byskole pr. Manna, 2. november 1956

Svend Hillgaard.

Religionsundervisningen i krise

Ved et efterårsmøde for en tid siden behandlede spørgsmålet: Er vor religionsundervisning i krise?

Taleren begrundede spørgsmålet med en udtalelse, kirkeminister Bodil Koch skal have fremsat: 80 pct. af børnene forlader skolen som ateister (gudløse) eller med en fejlagtig opfattelse af, hvad kristendom virkelig er.

Dertil er at sige, at ministeren nok generaliserer for stærkt. Ud fra et begrænset materiale og fra et lokalt kendskab til byerne slutter hun til forholdene over hele landet. I landskolerne i almindelighed holder påstanden næppe stik.

Men Bodil Kochs kærlighed til kirke og skole og til børnene er kendt nok. Hendes påstand kan derfor ikke uden videre betegnes som letkøbt og grundløs. Den lærer, der selv står i et arbejde med at give børnene kristendomskundskab og med den opgave at hjælpe dem til rette i deres kristendomsforhold, kan ikke være uberørt af påstanden. Han må tage problemet op til eftertanke og revision. Dette gøres med fuld ret her i højskolens årbog. Det drejer sig jo ikke blot om en skolesag i børneskolen, men vedkommer på det dybeste kirken og hjemmene.

Er undervisningen i kristendomskundskab i krise, er det let nok at påvise årsagerne. Dybest set er den vel en del af den kulturkrise, vort land er inde i på grund af den tiltagende industrialisering, hvor man fristes til at vurdere mennesket efter dets produktionsmæssige værdi. Tiden kræver dygtiggørelse på det faglige og materielle livs områder. Man tænker ud fra det politiske og produktionsmæssige, lader det åndsmæssige i stikken og vurderer et menneskes værdi efter, hvor meget det er i stand til at producere.

I en fagtrængt tid interesserer det offentlige og mange hjem sig mindre for religionsundervisningen og de værdier, et menneske kan tilegne sig i dette fag. Der sigtes mod det praktiske. Mange spørger

i fuld alvor, om ikke religionen kunne erstattes af praktiske fag til større nytte for børnene. Man vurderer kundskaber i kristendom efter deres nytteværdi.

Under sådanne forhold er mange religionslærere, vel ikke mindst i de store bysamfund, i vande med hensyn til, hvad de skal sige børnene, og så lader de tingene gå den gang, som de finder mest hensigtsmæssig. Blot børnene holdes beskæftigede. Mange forældre af finder sig med denne tingenes tilstand, for som de siger, „hvis manden ikke ligefrem er modstander af kristendommen, kan han da ingen skade gøre, hvis han ellers er skikkelig“.

Dette beror på en fejlagtig opfattelse af, hvad kristendom i sin inderste kerne er, nemlig sandheden, eller rettere: sandhedslivet fra Gud, der som en kilde midt i menneskeheden sprang frem med Jesus Kristus og går som en levende strøm gennem slægterne og tiderne.

Det er ikke læren, men livet, det drejer sig om. Den, der giver sig af med at vejlede og oplyse i den sag, men holder sin personlighed uden for, han eller hun kan afstedkomme megen forhærdelse hos børnene, så udsigten til at åbne deres hjerter senere bliver mindre.

Det er en misforståelse, at en lærer skal prædike hele timen. Den fordring, der skal stilles til den, der giver sig af med at give oplysning i kristendom, at vedkommende har et levende forhold til de kristelige kendsgerninger, viser sig naturligt deri, at hele fremstillingen får livets farver, fordi den bæres af en levende understrøm hos den meddelende. Børnene er lydhøre og følsomme, og er læreren grebet af sit stof, bliver hans fremstilling af begivenheder og mennesker til den næring, barnet trænger til for sin åndelige væksts skyld. En sådan oplysning kan ikke gives af en neutral, endnu mindre af en ateist – han kender jo ikke det, han taler om. En oplysning, der vækker glæde ved kristendommen, kan naturnødvendigt kun gives af den, der selv har følt glæden.

Det er ikke i første række læren og kundskaberne, det drejer sig om; men kun den, der har et personligt levende forhold til kristendommens sandhed, er i stand til at give børnene den sande opfattelse af, hvad kristendom virkelig er.

Af det foregående følger, at undervisningen ikke alene er en skolesag, men hjemmenes sag, så sandt det hører med til forældrepligterne at give børnene den første og grundlæggende undervisning i alt,

hvad der medfører åndelig påvirkning, også indførelse i kristendom. Undskyldninger som „manglende tid“ eller „manglende kundskaber“ gælder ikke. Al undervisnings forudsætning er, at der kommer en levende forbindelse til stede, og hvem kan bedre end forældrene give, hvad det her drejer sig om. Hvad en mor eller far har fortalt børnene, mens de virkelig var børn, bærer i sig en livskraft, som ingen lærer eller lærerinde kan give sit stof. En sådan fortælling om de bibelske begivenheder, som far og mor holder af, gør det til en oplevelse for børnene, så begivenhederne senere huskes med barndommens friskhed over sig. Når grunden er lagt og strengene i barnesindet stemte, kan skolen træde til.

I øjeblikket er intet spørgsmål vigtigere end dette, at der oplyses sådan, at livet bevares og styrkes i børnene. Løsningen af mange andre problemer afhænger af dette.

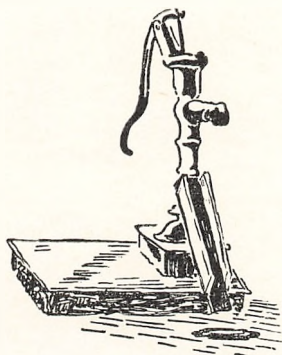
Der tales i disse år så meget om skolestruktur, skolens ydre opbygning. Det er mere frugtbart og nødvendigt at fæstne opmærksomheden ved det indhold, der gives i skoletiden, det, der skal give vækst og grøde i børnenes sind. At lære dem at være mennesker i sandhed er det, der mest af alt trænges til.

C. H. Daugbjerg.

Hilsen til venner og kendinge fra familien i Rosenby skole.

Asta og C. H. Daugbjerg.

Svend, Hanne og Aksel.

Try højskole - siden sidst

Under akkompagnement af hammerslag, øksehug og saven, tilråb til håndlangere og andre lyde fra en byggeplads bliver denne hilsen til gamle elever skrevet ned.

Det er en oplevelse at følge et byggeri på nærmeste hold. Det begynder med en idé – en plan om noget nyt. Det fortsætter med udkast og tegninger; der diskuteres, vælges og vrages. Behovet og planen tager form, eftersom bunken af gennemdrøftede tegninger vokser.

Så skal der ryddes hindringer af vejen. Der skal skaffes penge; tegningerne skal godkendes af myndighederne, materialebevilling skal udstedes, og endelig – efter 8 måneders forberedelse – kan det første spadestik tages en dag først i august.

Nu begynder der at ske noget, alle kan se: fundamentet støbes; murene vokser op; rør lægges ind; tømmerne kommer til. Den 9. oktober kunne vi holde rejsegilde, og i dag – den 22. oktober – er der tag

Fra lærerstaben. „Afslapningsøvelse“.

»Familien« på Borgen.

på. Nu står der et hus – snart færdigt i det ydre; men i det indre er det meste tilbage endnu. Dog kommer det også nok med, og en skønne dag kan huset byde velkommen til beboelse og liv. En opgave er løst, og så står den der som en god gave, der giver nye opgaver; i dette tilfælde at leve et ret menneskeliv inden for de skabte rammer.

Jo, det er en oplevelse at få lov til at være med til at bygge. Mange fag og specialister skal virke sammen med det samme mål for øje. Det er en mosaikopgave af format.

Men skolelivet er jo også en byggeopgave: en idé, et mål, „tegninger“ (timeplanen), fagene (både de synlige nyttefag og de mere usynlige højskolefag, der binder det hele sammen og giver nyttefagene mening), samarbejde og samliv. Og således var da også det forløbne år på Try højskole et byggeforetagende, hvor hver byggede med på sin vis.

*

Der var spænding og forventning over begyndelsen på vinterskolen. Vi skulle undvære det mandlige islæt; vi skulle opfylde de nye fagkrav og tilpasse os dem. Der var meget at tage stilling til; men det var en glæde at kunne byde velkommen til et vinterhold på 39

»Patienten« får børstet tænder.

piger. Det var et godt hold, og det blev en god vinter. Var der vanskeligheder, blev de overvundet.

Fagkravet er stort nu. Der skal arbejdes ihærdigt af alle for hele tiden at have fast bund under fødderne. Og der blev også arbejdet, så gamle elever vil sikkert spørge, om det nu ikke blev til fag det hele. Blev der plads til højskoleundervisning og højskoleliv med kammeratskab og de gode minder, det kan give?

Det må indrømmes, at højskoletimernes antal er skåret ned; men de er der som før, og jeg tror ikke, lydhørheden er mindre – trods krævende lektier.

Det er muligt, at der er elever, som først opdager de almene fags værdi, når de står i gerningen ved sygesengen på et hospital, og der er måske nogen, der aldrig kommer videre end til at se det fagliges betydning; men så er det nok også tvivlsomt, om de for alvor kommer til at udfylde den alsidigt krævende plads som sygeplejersker.

Kammeratskabet og skolelivets oplivende momenter blev heller ikke forsømt. De gamle Try-traditioner med underholdning og udflugter er stort set bevarede. Den hjemlige ånd og tone ønsker vi stadig skal være rådende.

Fra sygeplejeundervisningen.

Vinterskolens særlige oplevelser bliver da stort set de velkendte.

Ungdomsforeningen holdt en række virkelig gode møder, som vi tog os tid til at leve med i. Vi besøgte Dronninglund slot en søndag, bandt adventskranse i fællesskab, og alle værelser var opfindsomt og hyggeligt julepyntede.

Vor Ålborg-tur omfattede bl. a. besøg på svineslagteriet, tekstilfabrikken og biblioteket og sluttede traditionen tro i teatret, hvor vi så „En skønne dag“; et alvorligt, men godt stykke.

Pastor Claussen talte til os ved julemødet, og senere havde vi en dejlig juleafslutningsfest.

Det var ellers temmelig vinterligt i dagene op mod jul, og der var ret stor udsigt til, at vi skulle blive en stor „familie“ til juletræ, grønlangkål o.s.v.: men der blev dog en pause i snefoget til alle eleverne at rejse hjem i.

Samme dag, juleferien sluttede, var det, Hilda gjorde sig berømt ved at blive lukket inde i fryshuset. Det var vel ikke slet så dramatisk, som de fleste aviser gjorde det til; men rart var det ikke, og skæbnesvangert kunne det let være blevet.

Fastelavs festen blev i år rykket frem til lørdag; men ellers fulgte den de hævdevundne traditioner. Margrethe Hansen havde indstude-

Glade vinterpiger.

ret Dons Christensens skuespil „Hvad med de andre?“, og det blev spillet fortrinligt.

De „kronede hoveder“ ved festen blev selvfølgelig ene kvinder; men vi har jo også fået en ny tronfølgelov i det større samfund. Vi havde i hvert fald en udmærket fest.

I marts holdt vi et velbesøgt og hyggeligt forældremøde, hvor skuespillet blev genopført. Dagen derefter havde vi gymnastikopvisning for egnens folk sammen med børnene i friskolen. Da var store og små elever for en gangs skyld samlede. Storskovsturen fik vi få dage efter.

Vinteren løb rask. Snart var det afslutningstid, som fik lidt særligt over sig, idet hovedparten af eleverne dagen efter den officielle afslutning var med på en ekstra Ålborgtur, hvor vi bl. a. havde en hyggelig stund i Birthe Søndergårds hjem og igen sluttede af i teatret. Denne gang så vi Kaj Munks „Kærlighed“.

*

Sommerholdet talte 44 piger. Vi udnyttede adskillige gange lejligheden til småture i egnen: Galgehøjen og Lunderbjerg, Storskoven, Dronninglund sygehus, slotskirken, strandture til Aså m. m.

Sommerens Ålborgtur tillader visse ting udover det rent studiemæssige. Vi var således i zoologisk have og på Egholm, og om aftenen

I kærlighedsbogen. Storskoven.

festede vi med „Den glade enke“. St. Hans aften travede vi først til Hedegård og Himmerig. Simon Johansen tændte et kæmpehalmbål for os på heden, og bagefter slæbte vi selv sammen til bål i Vejrbakkerne, hvorfra den medbragte heks så futede af til Bloksbjerg.

Elevmødet havde vi været særlig spændt på. Kunne det tænkes, at man nu ikke længere syntes, det var ens gamle skole? Vi havde planlagt festen med foredrag, gymnastik, friluftsskuespil (J. L. Heibergs „Alferne“) m. m. som sædvanligt, og det forløb altsammen godt. Der var stort besøg, og en medvirkende grund var sikkert, at afsløringen af mindestenen for Frode Fogt var lagt ind i programmet og blev festens højdepunkt.

Fogts nære venner, P. Christensen og lærer Hillgård, holdt mindetaler, og desuden talte sognerådsformand Martin Nørgård, Knud Fogt og jeg. Stenen bærer et bronzerelief, som er modelleret af billedskærer Monsrud, Dronninglund, samt to verselinier af Grundtvig:

„Ordet, som af ånden føres,
skaber syn, hvor røsten høres.“

Det var ord, Fogt selv satte højt, og de står også manende for os andre.

Når der bliver plantet omkring stenen, står det hele som et smukt

Køkkenstaben holder frikvarter.

minde om Frode Fogt og som en synlig hilsen fra hans gamle elever og venner. Til alle, der har bidraget til mindestenen og anlægget, vil jeg gerne på skolens vegne sige hjertelig tak.

Vi håber inderligt på lige så stort opbud af gamle elever ved de kommende elevmøder. Try højskole er stadig også jeres skole.

Ovenpå anstrengelserne fra elevmødets travlhed slappede vi af mandag eftermiddag ved en strandtur til Aså – tilmed i gratis rutebiler – indbudt af Steve Christensen, Aså. Det var vi taknemmelige for.

I samme uge havde vi også en herlig tur til Frederikshavn og Skagen.

De sidste par måneder foregik lidt mere i ro; men i september havde vi da både forældremøde, fætterbal og efterårsmøde. Alt særdeles vellykket. Ved efterårsmødet talte forfatteren Niels Anesen og forstander Arnfred, Askov.

Så var det igen afslutning. En god skolesommer var forbi. Flokken spredtes, og hver deltager skulle nu ud i livet for at udnytte det lærte og arbejde videre dermed.

Af årets to elevhold valgte vinterholdet Ethel Nielsen-Man, Brovst, og sommerholdet Ellen Gregersen, Ålborg, i elevforeningens bestyrelse.

Familieliv.

Den faste stab i lærerkredsen har i det forløbne år været forstanderinde Margrethe Hansen, instruksionssygeplejerske Inge M. Jørgensen, lærerinde Inger Larsen, lærerparret Anna og Sigurd Pedersen og lærer S. A. Sørensen. Desuden har vi haft faglig assistance af bl. a. kredslæge Malthe Jacobsen, Nørresundby.

På vinterskolen havde vi et kærkomment besøg af formanden for Dansk Sygeplejeråd, frk. Maria Madsen, og i sommer af undervisningsleder frk. Schrøder ved Århus universitet og forstanderinde frk. Magnussen, Sundhedsstyrelsen, der hjalp os til at få skred i byggeriets forberedelser. Oversygeplejerske frk. Nielsson, Dronninglund, har også talt til eleverne, og vi er taknemmelige for kontakt med og bistand af disse og andre personligheder. Vi er også tak skyldig til Dronninglund sygehus for instruktiv omvisning og forklaring ved vore elevbesøg.

Som nævnt i indledningen har året jo stået i byggeriets tegn. Målet er en ny bygning liggende øst for den gamle hovedbygning og forbundet med denne ved en lav mellembygning. Den skal give plads for ca. 25 elever, en øve- og forevisningsstue samt bolig for forstanderinden. Desuden er børneværelset lagt til elevpisestuen, og kontrolrummet er lagt til det gamle sygeplejerum, så vi her har fået

Ka' du så la' vær', Søren!

en god, rummelig skolestue. Den gamle læsestue er blevet til skolestue, og i stedet er der blevet elevdagligstue i den tidligere „nye skolestue“.

Der har altså været nok at rive i i det forløbne år, og færdige er

Fra »Alferne«. Degnedans.

Et danskhold.

vi ikke blevet til november; men det skrider godt og tegner tiltalende, og når I ad åre kommer til elevmøde, vil I forhåbentlig kunne glæde jer med os over det fuldførte værk.

Også denne gang er byggeriet planlagt og ledet af arkitekt Ejler

Der trænes til opvisning.

Enggård, Viborg. Han er vores gamle elev og gode ven, og vi er glade for at have ham til rådgiver.

Ad denne vej vil jeg også gerne rette en hjertelig tak til Dronninglund sparekasse og Dronninglund sogneråd for medvirken ved lån til byggeriet. Den tillid, vi er vist derigennem, håber vi at kunne honorere gennem skolens arbejde til gavn også for dens egn.

Nu står vi så ved indledningen til et nyt vinterhold på 56 elever. Der bliver kneben plads i starten; men efterhånden som det nye bliver færdigt og kan tages i brug, håber vi på at få smukke og tidsvarende rammer at arbejde under, og at der må blive øvet et godt virke og levet et rigt liv indenfor rammerne. Det er dog det vigtigste.

P. Sejlund Sørensen.

Vi sender venner og gamle elever vore bedste hilsener med ønsket om en god jul og et velsignet nytår med fred og fordragelighed.

Frode, Karen, Søren, Hilda og P. Sejlund Sørensen.

Marius Pedersen, Try, (vinteren 1953-54) og Tage Frederiksen, Lendum, (vinteren 1954-55), der begge er soldater i Itzehoe, sender en hilsen til deres kammerater.

Elevforeningen

Generalforsamling afholdtes elevmødedagen under ledelse af formanden, lærer Hillgaard, Thise byskole.

Lærer Daugbjerg, Rosenby skole, aflagde beretning og regnskab. I de senere år har elever fra Dronninglund kommune, og som boede på skolen, fået 10 kr. pr. måned i tilskud af elevforeningen. Da Try højskole nu er blevet faghøjskole, og forudsætningerne derfor er andre, har bestyrelsen bestemt, at der for eftertiden skal indgives skriftlig ansøgning, som så vil blive behandlet af styrelsen.

Elevforeningens andel i mindegaven til Fogts bære beløber sig til 954 kr. + renter og er indgået i foreningens regnskab. Et lignende beløb, der tænkes anvendt til det danske arbejde i Sydslesvig, er indsat på særlig konto i Dronninglund sparekasse.

Til bestyrelsen genvalgtes Daugbjerg, gdr. Holm Jensen, Ll. Vildmose, og gdr. Svend Nielsen, Gl. Kirk. Vinterholder 1955-56 har valgt frk. Ethel Nielsen-Man, p. t. Skive. Sommerholder 1956 valgte Ellen Gregersen, Ålborg.

Til revisorer genvalgtes Sletting Christensen, Try, og forpagter Jens Møller, »Ny Raunstrup«.

C. H. Daugbjerg.

Elevforeningens regnskab 1955-56

INDTÆGT:		UDGIFT:	
Kassebeh. ved årets beg.	52,48	Indbydelseskort og annonce til elevmødet	93,15
Nettoindtægt ved elevmøde og off. forestilling	167,90	Trykning af årsskrift	2.181,65
Restance	5,00	Udsendelse af årsskrift	176,16
Kontingent	2.151,08	Indkassering	182,70
Tilskud fra Dronninglund Sparekasse	200,00	Porto	5,50
Foreningens andel i minde- gaven til Fogts båre	954,00	Kontingent til Landselev- foreningen	93,75
Rentepenge	26,04	Elevunderstøttelser	150,00
		Kassererløn	100,00
		Ialt	2.982,91
		At overføre til næste år	573,59
Balance	3.556,50	Balance	3.556,50

C. H. Daugbjerg.

Regnskabet gennemgået og fundet i overensstemmelse med bilagene.
Try, den 6. juli 1956.

L. Sletting Christensen.

Jens Møller.

Elevfortegnelse

Vinteren 1955 - 56

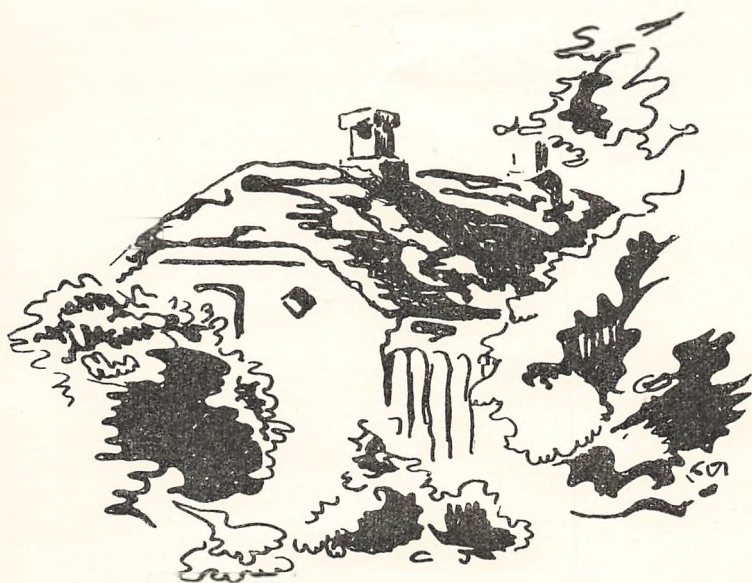
- Edel Andersen, V. Uggerholt, Lyngså.
- Hanne Andersen, Stationsvej 3, Sæby.
- Inger Andersen, Døstrup, Hobro.
- Tove Andersen, Ullits.
- Åse Andersen, Pisselhøj, Års.
- Marie N. Ballegård, St. Billesgade 11, Århus.
- Karen Bang Christensen, »Landlyst«, Tårs.
- Margit Diget, Skagavej 14, Skagen.
- Vivian Eriksen, Henning Bojesensvej 1, Gentofte.
- Eva Eskildsen, Uggerby, Hjørring.
- Anne Lise Hjørringgård, Løth, Nr. Saltum.
- Anne Margrethe Højgård, Skals mark, Skals.
- Ruth Jensen, Elling, Frederikshavn.
- Elsebeth Jessen, Hallund, Brønderslev.
- Inga Jørgensen, Klakring.
- Margit Jørgensen, Ø. Brønderslev, Brønderslev.
- Kirsten Rothmann Kristensen, Vejlbj, Ålsø.
- Waltraut Krüger, Nørregade 155, Flensborg, Sydslesvig.

Ruth Leth, Brorholt, Vadum.
Inge Martinsen, Vrinner, Mols.
Inga Margrethe Michaelsen, Østergade, Hjallerup.
Anna Grete Mortensen, Smalby, Hou, Ulsted.
Christa Signe Mortensen, Thinggården, Løgstør.
Birthe Mørk, Hagebro, Skive.
Inger Rømer Nielsen, Søndergård, Gårestrup, Hjørring.
Ethel Nielsen-Man, »Aldershåb«, Brovst.
Anna E. Olesen, Orten Varde.
Inger Pedersen, Ll. Nedergård, Stagsted, Hjallerup.
Ingrid K. Pedersen, Vive hedeskole, Hadsund.
Tove Odgård Pedersen, Østerbrogade 20, Løgstør.
Elke Petersen, Eesacker, Læk, Sydslesvig.
Inger M. Petersen, Thorsgård, Skellerup, Hobro.
Tove Petersen, Nørre Allé 17, Århus.
Anna K. Riis, Balling.
Thora M. Riisgård, Svingelbjerg, Farsø.
Lene Svendsen, Lundevej, Ulsted.
Birte Søndergård, Forchhammersvej 38, Ålborg.
Ruth M. Sørensen, Linå, Silkeborg.
Mary K. Thøgersen, Næsbjerg.

Sommeren 1956

Rigmor Andersen, Poulsvej, Præstbro.
Grethe Antonsen, Frederikshåb, Bindeballe.
Gine Hansen Bach, Grønnerup, Fandrup.
Emmy Berntsen, Kollemorten st.
Ella Bertelsen, »Skovly«, Ålbæk.
Ingrid Bols, Egholmsgård, Gl. Skørping, Skørping.
Erna Nyborg Christensen, Danmarksgade 20, Frederikshavn.
Eva E. Christensen, Lykkegård, Ravnstrup, Løgstør.
Elna Dahl, St. Ajstrup, Sebbesund.
Nina Engelbrechtsen, brugsforeningen, V. Hjermitzlev.
Inger Lise Fisker, Thurø.
Inger Frost, Udbynedre, Havndal.
Inger Fåborg, Skovbølling, Glejbjerg.
Ellen M. Gregersen, Vesterbro 72¹, Ålborg.
Inge Hansen, Dokkedal.
Magna Strømgård Hansen, Sennels, Thisted.
Ruth Hansen, Baggessvognvej 16, Sindal.
Sine Henriksen, Herskind, Skovby.
Jytte I. Hou, Ørnevej 29, Frederikshavn.
Birthe Iversen, Hjerck, Roslev.
Toni F. Jacobsen, Trægården 8¹, København S.

Ebba Jensen, Gravene 7 B, Viborg.
 Eva M. Jensen, Ågårds mark, Års.
 Inger M. Jensen, Vestergård, Fjerritslev.
 Bodil Johansen, Fr. Raschs vej 5, Lindholm, Nørresundby.
 Elly Kristensen, Hjorthede, Bjerringbro.
 Ruth Larsen, Søndergade, Ulsted.
 Karen Levisen, Årupgårds mark, Fjerritslev.
 Inger K. Midtgård, »Kornvang«, Andst.
 Anna Marie Nedergård, Uggerby klitplantage, Hjørring.
 Elin Nielsen, Suldrup.
 Kirsten E. Nielsen, Reerslevvej 22, Hedehusene.
 Ruth Nielsen, Kornbakken 12, Nørresundby.
 Else Olesen, Bækkelundsvej 20, Randers.
 Åse Holm Pedersen, Østerbrogade 25, Løgstør.
 Ellen Porsborg, Giver Østergård, Års.
 Grethe Poulsen, Adelgade 73, Hobro.
 Esther K. Rasmussen, »Sølund«, Gerrild mark, Gerrild.
 Doris Melgård Simonsen, Nørregade 38, Hals.
 Ruth Sparre, Gl. Kongevej 120², København V.
 Birthe Helbo Sørensen, Egå, Hjortshøj.
 Grethe Thomsen, Baldersvej 17, Hjørring.
 Margit I. Thomsen, Bredgade 110, Løgstør.
 Grethe Østergård, Jarmsted, Brovst.

INDHOLD

	Side
P. Sejlund Sørensen: Om dannelse	3
Frode Fogt: Bekymringer og frimodighed	8
Mera Fogt: Solskin	13
P. Christensen: Evangelium, eventyr og virkelighed	14
Margrethe Hansen: Træk fra det nordiske højskolemøde i Finland	18
Inge M. Jørgensen: En efterårsferie på Sigtunastiftelsens gæstehjem	23
Jens Sigurd Pedersen: Stop – der er hovedvej forude!	28
Inger Larsen: Lidt om håndarbejde	31
L. Sletting Christensen: Er det skumring eller gry?	33
S. A. Sørensen: Wor Riksdajsmaj. Mæ – aa saa Wor Hæ'er	35
Sv. Hillgård: Hvilken betydning tillægges dåben?	38
C. H. Daugbjerg: Religionsundervisningen i krise	39
P. Sejlund Sørensen: Try højskole – siden sidst	42
C. H. Daugbjerg: Try højskoles elevforening, elevfortegnelse m. m.	52

